

זה קרה בשבוע שעבר
לידיד טוב שלי:

כמעט נפלה
עליו מרפסת!

מבט יהודי מרתק על השבוע עם
הרב יהושע לייבזון

לקראת שבועת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 239

פנינים לפרשת כי תבוא

היה רבינו מרן הגאון רבי מרדכי שולמן זצוק"ל, מספר עובדות ממה שראו עיניו אצל החפץ חיים, עובדות של רוח הקודש וגילוי שכניה ממש, ואמר שאז נתחווור לו, שבלי ספק היה הח"ח שומע יום את סוד שיח שרפי קודש, המשמיעים זה לזה מה פעל ועשה מלך העולם בעולמו...

הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצוק"ל, בעל 'משמר הלוי', על רוח קדשו של מרנא החפץ חיים זיע"א, ועובדות מגדולי ישראל

היה רבינו מרן הגאון רבי מרדכי שולמן זצוק"ל, מספר עובדות ממה שראו עיניו אצל הח"ח, עובדות של רוח"ק וגילוי שכניה ממש, כמו שבשנות הזעם של מלחמת העולם הראשונה, כשהחפץ חיים נשא על לבו הטהור את הכאב והצער של כנסת ישראל הדוו' והפצועה, והי' מרבה בתפילה על צרות כלל ישראל, כל ימי המלחמה לא הי' יכול להניח כר תחת ראשו הקדוש בתנומתו, מרוב צרות הכלל, והי' כל יום מבקש מרבינו זצ"ל שיקריא לפניו מתוך העיתון הרוסי, את הידיעות המגיעות משדות הקרב, כדי שידע על מה לבקש ולהתפלל. הח"ח לא ידע לקרוא רוסית ופולנית, ולכן ביקש מרבינו זצ"ל שיקרא ויתרגם לפניו את הידיעות.

והי' רבינו זצ"ל מספר, שהשתומם והתפלא כל יום מחדש לראות כי איננו מחדש דבר להח"ח בסיפור החדשות, כי כבר יודע הוא הכל, וכל ידיעה שהי' רבינו זצ"ל מספר להח"ח - הי' הח"ח מקדימו ומשלים את הסיפור, מבלי ששמע זאת הח"ח לפני כן מאף אחד, ומבלי שהי' יכול לקרוא זאת בעצמו מפאת אי ידיעת השפה, והי' רבינו זצ"ל אומר, שפשר הדבר המפליא הזה נתברר לו אחרי זמן, כאשר ראה שאדוננו הגר"א זיע"א מפרש את האמור בתפילת שחרית: "ואשר משרתיו (המלאכים) כולם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלוקים חיים ומלך עולם", דהיינו שבכל יום ויום המלאכים משמיעים בקול זה לזה, את כל דברי השי"ת והנהגתו בבריאה באותו יום. ואמר רבינו זצ"ל שאז נתחווור לו שבלי ספק הי' הח"ח שומע יום את סוד שיח שרפי קודש,

המשמיעים זה לזה מה פעל ועשה מלך העולם בעולמו. אבל הי' רבינו זצ"ל אומר, שהמופת היותר גדול מכל המופתים שראה אצל הח"ח, היתה שקידתו המופלאה בתורה ללא הרף. מו"ח הרה"ג ר' שלמה כהן זצ"ל, פתח ואמר לי בקולו השקט ובהתרגשות רבה: "אספר לך מה ששמעתי אצל מו"ר החזו"א זצ"ל: "לפני הרבה שנים בוילנא, סיפר אחד לפני החזו"א - ואני הייתי נוכח - מעשה באלמנה הצעירה מרת דבורה שולמן ע"ה, ששלחה את כל בניה ללמוד בישיבות הקדושות, והנה יום אחד הופיע בבית, אחד הבנים שחזר ממקום לימודו בישיבה, ואמר לאימו, שאינו מוצא את מקומו

"והנה באתם עכשיו ובישרתם לי בשורה טובה, שמלאכתי נעשתה ע"י אחרים, וב"ה הספרים הודפסו שוב, והם בהישג יד של כל המעוניין בהם, אקווה לרכוש את הספרים אצל איזה מוכר ספרים כאן, ואראה שם את שם וכתובת המדפיס הנוכחי, ואכתוב לו מכתב תודה וברכה..."

אפילו לא עלתה על דעתו שלפחות עותק אחד מהספר מגיע לו בחינם מהמו"ל הנוכחי.

וכך עשה, קנה את הספר בחנות ספרים, ונכנס הביתה בכזו שמחה עצומה, אשר אי אפשר לתארה למי שלא ראה אותה, והקב"ה אומר לפמליא דילי: ראו בריאה שבראתי בעולמי... ויהי רצון שאלמד מזה בעזהש"ת.

"להחיות עצמו עם אביי ורבא..."

לפני ארבעים שנה, אור לר"ח אייר תשי"ט, נכנס בחור ישיבה אחד לכבוד מרן הגאב"ד דטשעביץ זצוק"ל בביתו בירושלים עיה"ק, וביקש ברכה לקראת התחלת זמן הלימודים של הקיץ למחרת היום. רבנו זצוק"ל הרים את עיניו הטהורות, הקדושות והרחמניות, והסתכל בבחור הנ"ל, ואמר שתי מילים בלבד בטון של התעוררות ורגש: "נאר בשמחה!"... [במבטאו הקדוש: נור בשמחה!...] = "רק בשמחה!"... [ישאל הבחור הנ"ל: "וי אזוי מאכט מען דאס?!"...] [איך עושים את זה?!...]

והשיב רבינו זצוק"ל בניגון מיוחד במינו [אשר אי אפשר למסרו בכתב]: "מי זאך מחיי מיט אביי ורבא!"... [מחיייה את עצמו עם אביי ורבא!...] עד כאן דבריו הקדושים. ופירושים וביאורים מיותרים. אשרי המשים דברים קדושים אלו על לבו, ומתחמם לאורם, ומקימים בסייעתא דשמיא המיוחדת למי שיש בו יראת שמים וטהרת הלב.

דרכו של היצה"ר להיטפל אל העילויים המצוינים

דע נא ידידי אהובי, כי מדרך ה'בעל דבר' [הלא הוא מיוזענו היצה"ר], שהוא נטפל ביותר לבעלי הכישרון הנעלים ולעילויים המצוינים, לבלבלם בכל מיני שטויות והבלים, וצל הרים נדמה להם כהרים, והעיקר לבטלם ולהסיח דעתם משקידת התורה הקדושה, אשר לנו העוז והאורה, ואצלם הוא מקווה [ה'בעל דבר'] לרווחים יותר גדולים, כי מה יסכון לו אם יבלבל מי שהוא בטלן ובין כך ובין כך אינו לומד, ולכן הוא שם מגמתו לאלו השרידים היחידים המצוינים, אשר ד' קורא בדור יתום זה, ואיננו רוצה להניח להם לעלות בתורה ויראה.

אין חטא שאינו מתכפר בלימוד התורה

וק"ו בן בנו של ק"ו במי שפרש מחטאים ומהבלי עוה"ז, והשקיע עצמו לגמרי בלימוד התורה"ק בשקידה עצומה וכל מעייניו בה, כמוך יקירי, שמעלתו עוד יותר גדולה, וכל עונותיו ופשעיו לא יזכרו עוד, והכל נמחק ונמחל, ובתשובה מאהבה זדונות נעשות כזכיות כמבואר ביומא פ"ו ב', ואמרו בר"ה י"ח א' על הפסוק "אם יתכפר עוון בית עלי בזבח ובמנחה" - בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה, ואביי אמר בתורה וגמילות חסדים עיי"ש, ואין חטא שאינו מתכפר בתורה.

(מתוך הספר פניני משמר הלוי)

ועתידו בשיבה, אינו יכול ואינו רוצה לחזור לשיבה. האם הנדהמת נכנסה בשיחה ארוכה עם הבן, גייסה את כל כח השפעתה והסברתה, נתנה לבן להבין כי אין חיים אלא תורה, ומי שאינו בן תורה - חייו אינם חיים, וכל אושרו של אדם הוא אך ורק בלומדו בשיבה וכו' וכו', "אבל, הדברים לא מצאו מסילות ללב הבן. לא נרגעה האם, ויצאה עם הבן לרחובה של עיר, טיילה אותו ברחוב והמשיכה בשיחת ההסברה, בדברים נעימים ומושכים את הלב, אך ללא פירות. תוך כדי טיול יצאו את העיר, והגיעו סמוך לנהר שהיה שם, ובדרך הילוכם עלו על הגשר, ופתאום שינתה האם את סגנון דיבורה הרך, תפסה בידו של הבן ואמרה לו בקול תקיף: 'שמעו! אם חוזר אתה לשיבה - מוטב, ואם לאו - הריני משליכה אותך לנהר, כי בשביל מה צריך לחיות אם לא לומדים בשיבה!'.

"אמנם כן, לא הי' בדעת האם להשליך ממש את בנה האהוב לנהר, אבל המחשת רגשות לבה בכזו צורה מיוחדת ומשכנעת - פעלה את פעולתה על לב הבן יותר מכל דברי ההסברה, ומיד חזר לשיבה לשמחת לב האם המאושרת".

וכאשר שמע החזו"א זיע"א סיפור זה אמר: "עכשיו מובן היטב במה זכתה האם הזו - באווירה של אותה תקופה קשה ברחוב היהודי, כשרוחות שונות זרות נשבו בחלל האוויר - שכל בני שתולים באהלי תורה, בשיבות הקדושות. עם כזו מסירות נפש - אין פלא שזוכים לכך". עד כאן סיפר לי מו"ח זצ"ל, ואכן עליהם אפשר לומר: אשרי יולדתם!

סיפור מפליא על חמיו הגאון רבי שלמה כהן זצ"ל

לא אכלא את עטי מלכתוב, שהנה זכיתי לגור שבע שנים [תשכ"ה-תשל"א] בבית מו"ח, איש החמודות, פאר המעלות והמידות, רבי שלמה כהן זצ"ל, אשר לא הניח אחריו כמותו בשגב אצילות מידותיו הטהורות הקדושות האלוקות, הלוואי אזכה ללמוד מזה בס"ד.

והנה יום אחד בא אליו איש אחד, והודיע לו שראה שנדפסה בארה"ב מהדורה חדשה של ספרי שאלות ותשובות 'בנין שלמה' [על אורח חיים], ו'עצי ברושים' [על יורה דעה], מזקנו מאור הגולה ה'חשק שלמה' זיע"א. ויען האיש ההוא ויאמר לרבי שלמה כהן זצ"ל: "הלא אתם היורשים היחידים בכל העולם של הספרים הללו, שהרי לסבא שלכם ה'חשק שלמה' הי' רק בן יחיד אחד [מלבד שש בנותיו, שהיו נשותיהם של גדולי ישראל], בנו רבי אברהם יעקב הכהן זצ"ל, ולא נשאר ממנו אלא בן יחיד, רבי שלמה כהן, ואיך זה יבוא מישהו ויעשה כזה מעשה גזילה לעין השמש להדפיס את ספריו, אשר באמת שייכים הם רק לכם, ואתם צריכים לתבוע ממנו תשלום גדול, ואם יסרב - אז לתובעו לדין תורה וכו' וכו'.

כזאת וכזאת דיבר האיש הנ"ל. ואשרי עין ראתה את תגובתו של רבי שלמה כהן זצ"ל: "אני מודה לכם מאוד על הבשורה הטובה שבישרתם לי עכשיו! איש טוב מבשר טוב! כי זה שנים רבות שליבי נוקפי, על שאין אני חוזר ומדפיס את ה'בנין שלמה' וה'עצי ברושים' של הסבא שלי זצ"ל, לא למטרות רווחים, אלא להגדיל תורה ולהאדירה, שהרי הספרים אלו זה מכבר, ועלי מוטלת החובה להפיץ בעולם את תורת הסבא זצ"ל, ועד עכשיו לא עלתה בידי.

אני מתנצל, אמר מרן בעל 'שבט הלוי', על מה שאמרתי לך אתמול, אמנם זה לא היה אליהו הנביא ז"ל, אך זה היה רבי לייב בעל הייסורים בעצמו, שכן הלילה הוא נגלה אלי בחלום

מרן בעל 'שבט הלוי' על חלומות מופלאים מהעולמות העליונים
על האר"י הקדוש ורבי לייב בעל הייסורים

"וְהַמְּפֹתִים הַגְּדֹלִים הָהֵם" (דברים כ"ט, ב')

רבינו זכה ברוב קדושתו ומעלתו הנשגבה בתורה ויראת שמים, לחלומות מופלאים מעולמות העליונים, הרבה גילויים בתורה ועבודת ה' זכה להשיג בעקבות זאת, ורבינו אף כתב ספר מיוחד על החלומות והגילויים שנתגלו לו בשמי מרומים בחלומות הלילה. אחד מתלמידיו של רבינו, סיפר שראה מעשה נורא שכתוב בספר הזה, אחד החלומות המופלאים היה שרבינו פגש בחלומו את האר"י ז"ל בעולמות העליונים וביקש ממנו תיקון לנפשו.

אמר לו האר"י ז"ל שיראה לו את כף ידו, ורבינו הראה לו, ואז אמר לו רבינו האר"י ז"ל אין לך מזה לתקן, כי אם פגם דפגם של איזה חטא. שאל אותו רבינו איך מתקנים זאת?

אמר לו האר"י ז"ל כבר כתבתי בספרי איך לתקן זאת, נענה רבינו ואמר לו שהיות ואני עמל בתורה יומם ולילה ומרביץ תורה לרבים, אין לי אפשרות לעשות את התיקון שכבודו כתב על כך. נענה לו רבינו האר"י ז"ל א"כ כח התורה כבר יתקן אותך בשלימות...

סיפור מפעים התרחש לפני כעשר שנים, היה אברך חשוב אשר קיבל על עצמו יחד עם זוגתו, לבוא ולומר את כל ספר התהילים על ציונו של הרה"ק רבי לייב בעל הייסורים ז"ע, הטמון בעיה"ק צפת ת"ו עבור ישועת בתו שבגרה ועדיין לא נישאה.

באחד הימים נסע עם זוגתו לקיים את הבטחתם לומר את כל התהילים על ציון רבי לייב. בהתקרבת לעיה"ק צפת החל לרדת שלג סוער באזור הצפון, זוגתו הבינה כי בקצב הזה לא יוכלו לחזור לביתם שבבני ברק, והחליטה ליד מושב 'ראש פינה' לשוב על עקבותיה לעבר ביתה.

אולם בעלה היה נחוש בדעתו, כי הוא יגיע לציון ויהי מה, הלה אכן הגיע למרומי בית הקברות העתיק בצפת, שם חשש כיצד ימצא את המקום ביום שלג, לשמחתו ראה מרחוק כי ליד הציון עומד יהודי וקורא אף הוא תהילים, הוא ניגש בחרדה ליד הציון והחל באמירת התהילים.

בסיימו את הספר חפץ היה להגיע לתחנה כדי לשוב לביתו, אולם לא ידע כיצד להגיע בעת שהכל שומם, הוא ביקש מהיהודי העומד לידו שיסביר לו כיצד מגיעים לתחנה המרכזית. הלה התנדב בשמחה ללכת עמו יחד עד התחנה. משהגיעו ליד תחנת האוטובוסים ביקש האברך להודות ליהודי שליווהו, אולם כהרף עין נעלם הלה מן

המקום וכמה שניסה לאתרו לא מצא. בחסדי ה' השלג לא נערם לגבהים, וכך יכל לחזור לביתו. בהגיעו לביתו סיפר לזוגתו את כל אשר קרהו, והעלה בפניה כי חושב הוא שאותו יהודי היה אליהו הנביא ז"ל, האשה נדה לו בראשה, כיצד זה אברך בר אוריין כמוך נכנס לדמיונות, כנראה הסיבה שהוא נעלם משום שהיה זריז מאוד.

אותו אברך לא נרגע וניגש אל רבינו ושח לו את סיפורו, רבינו השיבו בניחותא, כי אל לו להכנס לדמיונות, ומסתמא האיש המסתורי הזדרז ולכן לא ראהו. שב האברך לביתו ושח לזוגתו את דברי הרב והיא כמובן השיבה כי ידעה זאת בברור...

והנה, למחרת בבוקר נשמעו דפיקות בבית האברך הנ"ל, שליח מיוחד הגיע ובקשתו בפיו: הרב וואזנר ביקש שתבוא אליו, הלה כמובן הזדרז בהתרגשות להגיע לבית רבינו, משנכנס פנימה אמר לו רבינו: אני מתנצל כי אמרתי לך אתמול שמתמא מדובר באיש זריז, אמנם זה לא היה אליהו הנביא ז"ל, אך זה היה רבי לייב בעל הייסורים בעצמו, שכן הלילה הוא נגלה אלי בחלום ואמר:

"אני רבי לייב בעל הייסורים בעצמי שהיתי עם אותו אברך בכל זמן אמירת התהילים ליד ציוני, שכן לא רציתי להשאירו לבד ביום שלג, וליוויתיו עד התחנה, ותאמר לאברך זה כי גם תפילתו התקבלה ובחודש הקרוב בתו תתארס", וכך אכן היה...

(ולא שבט הלוי בלבד')

"הודענו בשמחה לאלמנה שהיום יצלמו תמונה מיוחדת עם משפחת פינקל... באותו יום אחיותי לא הלכו לבית הספר. כולם נשארו בבית, והאלמנה הגיעה עם הבגד של שבת. קודם צילמו אותה עם אבא ואמא, אחר כך עם כל הילדים..."

הגה"צ רבי בנימין פינקל שליט"א עם פניני הוד לדמותו המופלאה של אביו הגה"צ רבי אריה לייב פינקל זצ"ל

"וְנִתְּנָה לְלוֹי לְגֵר לִיתּוֹם וְלְאַלְמָנָה" (דברים כ"ו, י"ב)

"אבא זצ"ל מופלא ומופלג בעבודה שבלב זוהי תפילה. התפלל בהשתפכות ובהתרגשות, אבל לא בהתרגשות חיצונית. לא ראו עליו תנועות או נענועים יוצאי דופן... תמיד עמד והתפלל בשלווה ובריכוז פנימי, גם כשהיה צעיר. אבא שימש שנים רבות כבעל תפילה בישיבת מיר, ונודע בתפילותיו החמות כבן המתחטא לפני אביו שבשמים. רבים היו באים במיוחד להתפלל בצילו בימים הנוראים, והכניס רוח תשובה והתעוררות בלב כל שומעיו".

"האמת, אבא היה עדין נפש, וכלל לא התכוון לבכות בציבור. אבל כשהיה קטע שעורר אותו לבכי, הוא לא התעלם ממנו. ולמעשה ראו על הבכיות את הקירבת ה' הגדולה שהיתה בו. ב'ונתנה תוקף' יש הרבה שבוכים, אבל הוא בכה יותר כשביקש על מלכות ה', 'ותמלוך אתה ה' לבדך'... גם בקרבנות מוסף בר"ה היה מתרגש ובוכה, וראו שהוא חי את העבודה בבית המקדש. עוד היה בוכה ב'זכרונות', כשאמר 'כן יכבשו רחמיך', מתוך הדאגה לכלל ישראל, שם גם היה מצטרף לבכיו הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהיה גם בוכה בדמעות שלישי. אבל כשהגיע לחתימת הברכה, בבת אחת היה מתגבר על הדמעות ושואג בקול כארי 'זוכר הברית!'

בעל התפילה וחזן יחד

"לאבא היו כל המעלות של 'בעל תפילה' ושל 'חזן' יחד. היה לו קול יפה מאוד, הוא יכל להיות חזן עולמי... אספר לכם מעשה: כשהיינו ילדים קטנים הגיע לביקור בביתנו, רבי דוד יודלביץ, אח של אמא ע"ה. הוא בא מאמריקה, והביא לנו טייפ-רקורדר, לא 'פטיפון' אלא המכשיר שעובד עם סרטי הקלטה גדולים, כמו קלטות. היו לנו כמה תקליטים, ואחד מהם היה של החזן ר' יוסלה רוזנבלט. אף פעם לא ישבו במיוחד לשמוע, אך בערב שבת היינו שומעים שירים תוך כדי ההכנות לשבת קודש.

"פעם אחת הופעל התקליט של יוסל'ה, והשמיע את הקטע 'ועל כולם'. באמצע השיר מישהו לחץ בשגגה על הכפתור שמפעיל את ההקלטה, וזה הטייפ-רקורדר החל להקליט, ובעקבות כך נמחק קטע מהשיר. כשגילינו את הדבר היה לנו אי נעימות, מששמע על

כך אבא, אמר שאפשר לתקן את זה... הוא ביקש שנשמיע שוב את השיר, וכשהגענו לקטע שחסר הוא הפעיל את ההקלטה, והשלים בעצמו את הקטע. בחיקוי מדוייק של יוסל'ה..."

"בעיקר היה אבא בעל תפילה ובעל רגש, אך ידע לשלב את החזנות בתוך התפילה. יש סיפור ידוע על קהילה שהציעו לה שני חזנים, אחד שנתקיימו בו כל התנאים הדרושים על פי הלכה ל'חזן', שיהא ביתו ריקם וליבו נשבר וכו', אך קולו לא כל כך יפה, לעומתו אצל השני, לא נתקיימו כל התנאים הדרושים, אך קולו היה יפה יותר. שאלו הגבאים את מרן הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע את מי להעדיף? והשיב שכל התנאים הם תוספות למעליותא, אך קודם כל צריך להיות 'חזן'... ואם כן השני עדיף".

"אבא, חוץ מעמלו בלימוד התורה היה גם אומר תהילים בהשתפכות הנפש. עם כל גדלותו העצומה בתורה היה אפשר לראותו גם כ'יהודי של תהילים'. נהג לשבת ולומר מילה במילה, בקול המעורר את הכוונה. כשגרנו במלאכי על יד בית הכנסת 'הר צבי', חלון המטבח היה מול הסלון של החסיד רבי נתן אנגלנדר ז"ל, חסיד ויז'ניץ שלמד בחברון, והיה בקשר הדוק עם אבא, שאהב לשוחח עמו בחסידות. נו"ב סיפרה, שבדרך כלל נזוהרה לא להציץ אל תוך ביתנו, אך כשאבא התיישב לומר את פרקי התהילים בקול המעורר שלו, כששמעה את

**"יש מעשים רבים על מעשי
החסד של אבא זצ"ל. אך נספר
משהו אחד: הבית של אבא
ואמא היה תמיד פתוח בפני כל
מיני נדכאים. בכל יום שישי היו
מונחות על השולחן חבילות של
מוצרי מזון, חצאי קילו סוכר
בנייר חום, חצאי קילו אורז,
וחצאי לירה, כל אחד מהילדים
היו שולחים למשפחה אחרת"**

"אחת האלמנות הסתובבה אצלנו והרגישה כמו בת בית. פעם אמרה שאוהבת לבוא כיון שאצלנו יש תמיד שמחה... בהזדמנות אמרה לנו שיש לה דאגה אחת, אולי חלילה היא תמות בביתה, ותישאר כך כמה ימים ואיש לא ידע... מאותו יום היינו נשלחים בכל יום לביתה, פותחים את הדלת, יושבים כמה דקות והולכים".

"לאלמנה זו היו צאצאים, אך לדאבוננו סרו מן הדרך וזנחו אותה, לא הגיעו לבקרה. באחד הימים החלה אותה אלמנה להיות מוטרדת מבעיה אחרת: מי יזכור אותה? היא עלתה לביתנו ונשאה קינה גדולה על כך שאף אחד לא יזכור אותה. ולבסוף אמרה שברצונה שתישאר אצלנו תמונה שלה. להצטלם באותם ימים לא היה דבר פשוט כפי שנהוג כיום... היו צריכים לפנות וללכת לצלם וכמובן לשלם... אבל כשאבא שמע הוא החליט לשמוח לב אלמנה, והזמין אלינו את 'דוד הצלם'".

"באו והודיעו בשמחה לאלמנה שהיום יצלמו תמונה מיוחדת עם משפחת פינקל... באותו יום אחיותי לא הלכו לבית הספר. כולם נשארנו בבית, והאלמנה הגיעה עם הבגד של שבת, התיישרה בחצר ועשו לה כמה תמונות. קודם צילמו אותה לבד, ואחר כך עם אבא ואמא, אחר כך עם כל הילדים... וכשפיתחו את התמונות לא ידעה האלמנה את נפשה מרוב אושר..."

"לאבא לא היה כסף באותו זמן, המצב היה נורא, כל פרוטה היתה נשמרת לקניית מאכלי שבת קודש, אך אמר שבזיה קיים את הפסוק 'לב אלמנה ארנין'. כל האירוע היה בבית כמו חגיגה, מרוב השמחה של אבא, על שהצליח לתת לאחר את מה שהוא זקוק לו. זו היתה מהותו של אבא!"

(המודיע' - הרב טוביה פריינד)

אמירתו לא עמדה בזה... והיתה קוראת לילדים, שיראו איך יהודי עומד ואומר תהילים בכוונה ודבקות".

"רבי נתן היה יהודי ירא שמים גדול ומדקדק בהלכה, ובינו לבין אבא שרר קשר של חיבה, בכל פעם שנפגשו היה רבי נתן מברך אותו שתהיה לו נחת, ואבא היה עונה: 'שיהיה לקב"ה נחת מאיתנו'... רבי נתן היה עמל לפרנסתו, וכשמלאו לו שבעים שנה פגש את אבא, ואבא אמר לו: 'נו, ר' נתן מה קורה... איך השטייגען, לומדים?'; ואז הציע לו לבוא למיר. רבי נתן השתכנע ובגיל שבעים החל להגיע לשיבה, הקב"ה עזר לו שבדיוק באותה תקופה החל ללמוד בשיבה גם ראש ישיבת פרשבורג, ולמד עימו בחברותא".

"אבא היה מקיים מצוות בווארמקייט, בחמימות. לפני סוכות היה דואג להשיג אתרוג מהודר, וכשהצליח היה מאושר. גם בשנים המאוחרות כשכבר נחלשה הראייה, אם ראה אתרוג, מיד קלט אם הוא טוב או לא..."

"אבא היה מקפיד לשמור על מסורת בכל העניינים, אבל כששמע על חומרה שלא סותרת את המסורת, שמח ואמר 'עוד הידור'... בכלל, אבא אהב מאוד את תורת החסידות, הוא היה מחבב מאוד חסידישע יידן, במיוחד תלמידי חכמים. והיה אומר שהשמחה שיש להם, מחזיקה אותם בעבודת השם, במיוחד כשח"ו יש לאחד מהם 'נפילה', אזי בווארמקייט ובפריילאכקייט מתרוממים ומתחזקים, ואינם נופלים למרה שחורה. אבא היה אוהב לשמוע ווארט חסידי, או חסידישע-מעשה מהבעש"ט הק' ותלמידיו, ותמיד היה מתפעל מהלימוד של הסיפור במה יש להתחזק בעבודת השם".

"לאבא היתה גדלות מיוחדת במידות. בניגוד למה שניתן לחשוב, את מעלות המידות הוא קנה בעמל. מטבעו היה אבא מאד סוער, והיה אכפת לו מכל דבר, אך הוא עבד על עצמו שלא לצאת מהכלים, ולזה הגיע ע"י עבודתו בהחדרת האמונה שהכל מגיע מאתו יתברך. פעם אמרתי לו בשם הרב וולבה זצ"ל, שמאמונה מגיעים לכל המידות, כי מי שיודע שהכל משמים אינו כועס על איש ואינו מקנא באיש, הוא אמר לי שזה נכון, אך הוא הדין להיפך, שעל ידי המידות מגיעים לאמונה".

"לאבא היתה ענווה נוראה, שהתבטל לפני כל אחד, גם בפני צעירים ממנו. זה לא תמיד קל. היו לו קשיים עם כמה מהאנשים... אבל היו לו כבוד והערכה אמיתיים לכל נברא בצלם, ומתוך כך היה מכבד אותו באמת. פעם שאלתי אותו, למדנו במשנה 'איזהו מכובד המכבד את הבריות', שנאמר: 'כי מכבדי אכבד'. ולכאורה אין כאן ראייה, שהרי הפסוק נאמר על המכבד את הקב"ה. וענה לי אבא, שכל אדם הוא צלם אלוקים, וכל מי שמכבד אדם, מכבד בזה את הקב"ה, כי מכבד צלם אלוקים! וזו היתה ההסתכלות שלו על כל אדם, קטן כגדול".

"יש מעשים רבים על מעשי החסד של אבא זצ"ל. אך נספר משהו אחד: הבית של אבא ואמא היה תמיד פתוח בפני כל מיני נדכאים. בכל יום שישי היו מונחות על השולחן חבילות של מוצרי מזון, חצאי קילו סוכר בנייר חום, חצאי קילו אורז, וחצאי לירה, כל אחד מהילדים היו שולחים למשפחה אחרת, לכל מיני אלמנות ומסכנות".

אני זוכר שנסעתי פעם עם נהג מונית בבני ברק, וראיתי עליו שהוא שרוי בשמחה גדולה, בהתרגשות מיוחדת, ראו עליו שעובר עליו, עפע'ס, משהו מיוחד. בטרם הספקתי לשאול, הוא כבר פתח את הפה מעצמו והתחיל לספר: "הסעתי אתמול את זה שיזכה בפיס, הוא ביקש ממני שאקח אותו לבית מפעל הפיס בתל אביב"...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על איך נהפכים להיות עבדי ה'

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כ"ח, מ"ז)
וברש"י: "מרוב כל - בעוד שהיה לך כל טוב"

חז"ל דרשו את הפסוק (תהילים כז, א) "לדוד ה' אורי וישעי" - ש"אורי" הכוונה לראש השנה. וזאת משום שאין "חושך" גדול יותר, ממה שכן אדם מסתובב בעולם ולא יודע מהי תכלית החיים, מה התפקיד שלו בעולם ומה עליו לעשות בשבעים שנות חייו. מאידך גיסא, אדם שיודע את תפקידו בעולם, להיות עבד ה', וביום ראש השנה ממליך את הקב"ה עליו - אין לך "אור" גדול מזה. "אורי - זה ראש השנה!"

איך נהפכים להיות עבדי ה'

עד כאן דברנו באופן כללי. אולם יש מן הצורך להיכנס קצת לתוך הפרטים, בבחינת "אין בכלל אלא מה שבפרט". איך בן אדם נהיה "עבד ה'?" הרי ברור מאלינו כי אי אפשר "ליפול לתוך ראש השנה" ולהיות עבד ה'! ברור שיש צורך לעשות לכך הכנה מראש! העיקרון הוא, שכל אימת שכן אדם ניגש לקיים מצווה, למשל, להניח תפילין או לברך ברכת המזון - אל לו להרגיש שהוא הולך לעשות איזשהו מעשה מצווה ותו לא, אלא עליו להרגיש שזוהי "עבודה" שיש להשקיע בה ריכוז, מחשבה וכוונה. יש להשקיע במצווה את כל הלב והנפש, כדי שזו לא תתקיים בצורה "יבשה" אלא מתוך התלהבות ושמחה.

קיום מצווה בצורה "יבשה" לא תפתח בקרבנו של האדם את ההרגשה העילאית שמרגיש עבד ה'! רק מי שישקיע בקיום מצווה את רמ"ח אבריו ואת שש"ה גידיו, ויקיימה בהתלהבות, בשמחה, מתוך ריכוז המחשבה וכוונת הלב - יוכל לחוות את ההרגשה שהוא עבד ה'.

סיפר הרב חייקין זצ"ל: רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, היה מגיע כל שנה לראדן מראש חודש אלול עד אחרי שמחת תורה לשהות במחיצתו של ה"חפץ חיים". גם בהיותו כבר ראש ישיבה, גברא רבא, הקפיד להמשיך במנהג זה, ובהגיע ראש חודש אלול היה עוזב הכל ונוסע לרבו, להיות עמו בימי אלול ובימים הנוראים.

שנה אחת, בה היה ה"חפץ חיים" כבר זקן מופלג וכבר לא אמר שיחות בישיבה, מכל מקום הוא היה נוהג עדיין לומר שיחות מפעם

לפעם בביתו. ר' אלחנן ישב בישיבה ולמד ולפתע עבר רחש בבית המדרש כי ה"חפץ חיים" עומד לדבר בביתו.

רבי אלחנן מיהר ורץ לביתו של ה"חפץ חיים", שהיה כבר מלא וגדוש בצייבור גדול של תלמידים. ה"חפץ חיים" מסר שמוע'ס ולאחר שסיים את דבריו - שמע רבי אלחנן תלמיד אחד שאומר לחברו: "את אותה השיחה, בדיוק, הרב'ה אמר לפני שנה".

פנה אליו רבי אלחנן ואמר לו: "אינך צודק! השנה היתה תוספת של שמונה מלים! את שמונה המילים האלה והאלה הרב'ה לא אמר בשנה שעברה, ורק השנה הוסיף אותן!"

כך דייק ודקדק רבי אלחנן בכל מילה ומילה שיצאה מפי קדשו של ה"חפץ חיים". "לא פלא, אפוא", מוסיף הרב חייקין ומספר, "שרבי אלחנן היה מדקדק באופן נפלא בכל מילה של תפילה או ברכה שיצאה מפיו, שהרי מדבר הוא עם בורא עולם!"

"עקבתי אחרי רבי אלחנן" - מספר הרב חייקין - וכל בוקר, כל בוקר, כשהניח תפילין, היה אומר את הברכה בדחילו ורחימו, כל עצמותיו תאמרנה, ממש געוואלדיג, כמו שאנו אומרים את ברכת 'לשמוע קול שופר!' כך, כאמור, כל בוקר, 'להניח תפילין' כמו 'לשמוע קול שופר', לא פחות!"...

כאשר הברכה נאמרת בצורה שכזאת, ובעצם כאשר כל מצווה מתקיימת בצורה שכזאת - הרי זה עולם אחר לגמרי! כך יכול אדם

להרגיש שהוא עבד ה'. כך יכול הוא להמליך את הקב"ה עליו, "תמליכוני עליכם", ולהרגיש קשור לקב"ה.

שמעתי מצדיק אחד, רבי משה צינגר זצ"ל, שהיה מזקני נובהרדוק, משל:

בעליו של מפעל אריגה גדול רכש בחוץ לארץ שתי מכונות אריגה גדולות, בשווי מיליון שקל כל אחת. המכונות מסוגלות לתת תפוקה אדירה, ובמשך זמן לא רב מידי, הן מכסות את עלותן, ויכולות להביא למפעל רווחים גדולים.

המכונות הגיעו בשעה טובה ומוצלחת לנמל, הבעלים שילם עליהן את המכס הקבוע בחוק, טבין וטקילין, ושכר שרות הובלות שהביא אותן למפעל. "יום בשורה" הוא לנו - הודיע מנהל המפעל לכל העובדים.

בטקס מפואר התכבד בעל המפעל ללחוץ על כפתור ההפעלה, ולהראות לכל הפועלים את ביצועיה של המכונה.

הוא לחץ על הכפתור, אך... שוד ושבר, המכונה לא עובדת! בדק שוב אם מלאו כראוי את כל הוראות ההפעלה. הכל מאה אחוז, אך המכונה לא עובדת...

במקום נוצרה בהלה גדולה. בעל המפעל מיהר להתקשר לחוץ לארץ, למפעל ממנו רכש את המכונות, וסיפר להם על התקלה. הם עברו שוב, ביחד. על כל הוראות ההפעלה, אחת לאחת - הכל בסדר גמור, אך המכונה ממאנת לפעול...

"אין מה להיבהל" - אמר יצרן המכונות - "יש לנו טכנאי ברמת גן, הוא יבוא ויבדוק את העניין וידאג להפעלתה התקינה של המכונה". תוך פרק זמן קצר הגיע הטכנאי, בדק ובדק, לוחץ כאן לוחץ שם - המכונה "מתה"...

לפתע זעקה אדירה בוקעת מפיו של הטכנאי: "הסתכלו כאן! החוט בחוץ... לא הכנסתם את התקע לתוך השקע! לא חיברתם את המכונה לחשמל! מה פלא שאינה פועלת!..."

אנחנו עומדים ומתפללים, אומרים ברכות, מקיימים מצוות: בלי מוח, בלי לב, בלי מחשבה, בלי שמחה - המצווה "מתה"! היא לא "מחוברת" עם בורא עולם. ה"חיבור" לבורא עולם הוא רק כאשר משקיעים במצווה "עבודה", משקיעים במצווה לב ונשמה, מתרכזים ומקיימים אותה בכוונה, בהתלהבות ובשמחה.

שמעתי מרבי שמשון פינקוס זצ"ל סיפור על יהודי צדיק, מהצדיקים שבדור. בטרם אספר - אקדים ואומר:

אתם יודעים שה"חזון איש" אמר שאין דבר יותר טוב מאשר "סיפורי צדיקים". אפשר ללמוד מהם דרך בעבודת השם, אפשר באמצעותם להתעורר ולהתחזק, והם נותנים חיות לנפש, אבל - הוסיף ה"חזון איש" ואמר - השאלה היא מאיפה לוקחים מעשים אמיתיים? הרבה סיפורים, לצערנו הרב, אינם אמיתיים... לכן אני מקדים ואומר כי הסיפור הזה, שסיפר הרב פינקוס, הוא אמיתי... הוא טרח, באופן אישי, לברר את אמיתותו:

צדיק זה, עליו נסב הסיפור, היה נוהג להאריך הרבה בתפילת "שמונה עשרה". והנה פעם אחת הוא טס לאמריקה, והמטוס עשה חניית בינים באמצע הדרך. כל הנוסעים ירדו מהמטוס לזמן קצר

ומוגבל מראש. הצדיק שיער שמשך הזמן הזה שניתן לנוסעים, יספיק לו בכדי להתפלל תפילת מנחה, במתינות ובכוונת הלב, והוא נעמד להתפלל.

אלא שהוא האריך בתפילה, התפלל בדבקות ובערגה, והמטוס "ברח" לו... כל המזוודות שלו נותרו במטוס והוא עומד במקומו ומתפלל... כעבד לפני רבו!

הרב פינקוס, ששמע את המעשה, העיד כי לא התעצל, נסע לצדיק ושאל אותו:

"איך היית מסוגל להתרכז בתפילתך? אתה יודע שהמטוס בורח לך עם כל הפעקאלאך שלך, אולי גם עם הטלית והתפילין שלך, ואתה נשאר פה לבדך, ללא מכרים, וממשיך להתפלל כאילו לא אירע דבר? איך הראש שלך מסוגל להמשיך לעבוד במצב שכזה?"

"ואתם יודעים מה ענה לי הצדיק?" - ממשיך הרב פינקוס לספר - "הצדיק ענה לי תשובה שפשוט צריך לקחת חברותא וללמוד אתו ביחד את התשובה! הצדיק ענה לי תשובה באידיש ואני מתרגם אותה לעברית מילה במילה ללא כל שינוי: 'היה לי פה טוב!'"

תשובתו היתה בעצם כך: "מה אכפת לי אם האווירון נוסע או לא נוסע, מה משנה לי אם אמצא את הפעקאלאך שלי או לא - בתפילה היה לי כל כך טוב, הרגשתי כזאת מתיקות, עד שכל השאלות האלו לא עניינו אותי בכלל! כשמדברים עם אלוקים מרגישים בכזה נועם, בכזאת קרבת אלוקים עד שלא מיחסים כל חשיבות לכל ענין אחר עלי אדמות!"

חז"ל אומרים במדרש (שיר השירים רבה פרשה ב): "וימינו תחבקני - זו תפילה". בתפילה יכול אדם להרגיש "ואני תפילה", שכל כולו נסחף פנימה אל עמקה, אל מתיקותה, עד כדי שהוא מרגיש קרבת אלוקים כל כך גדולה בבחינת "וימינו תחבקני".

רבתי!

ככה זה בתפילה, ככה זה בתלמוד תורה וככה זה בקיום כל המצוות. אי אפשר לקיים את המצווה בצורה 'יבשה'! יש להשקיע עבודה בכל מצווה! צריך לקיים את המצווה עם כל הלב, עם כל הנשמה, עם כל ה'ברען', מתוך שמחה של מצווה!

כך הופך אדם לעבד ה', כך יכול הוא להיכנס לראש השנה ולקיים את ה"תמליכוני עליכם" שמחה של מצווה.

הכתוב אומר (דברים כח, מז): "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל". רש"י מפרש: "מרוב כל - בעוד שהיה לך כל טוב". אך האר"י הקדוש מפרש באופן אחר.

האר"י"ל מפרש כי הפסוק בא להגדיר במילים "מרוב כל" - איזו שמחה צריכה שתהיה לנו בעת קיום מצווה. השמחה צריכה להיות כמו שמחה שיש לנו "מרוב כל"! פרוש: אם היה לבן אדם את כל הטוב שבעולם - הרי לא היה קץ לשמחתו. שמחתו היתה מרקיעת שחקים... זוהי השמחה שצריכה להיות לו בעת קיום מצווה! כך צריכה להראות שמחה של מצווה!

זוכרים את הפרסומות, של מפעל הפיס, שהתנוססו על האוטובוסים ועל לוחות המודעות: "הגרתל חמישים המיליון"? אנשים היו בהיסטריה...

אחרי כמה דקות אני שומע שאומרים: "הרב הוטנר מחפש את מי שהביא לו את הכסא!". נבהלתי ותמהתי מה אירע. ניגשתי אליו, ורבי יצחק אמר לי כך: "בכזה מעמד להביא כסא, ודאי זה לא בא בקלות, מן הסתם הסתובבת והיפשת". שתקתי במבוכה...

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על מידת הכרת הטוב

"וְלִקְחֶתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה" (דברים כ"ו, כ"ו)

החסד שעשית עימי?", ואבא השיב: "אולי יאות המשגיח לומר לי שיחה באופן פרטי?", והמשגיח נענה ברצון לבקשתו. "כך במשך שעותיים שלימות", סיפר אבא לימים, "ישב עימי רבי יחזקאל בחדרו, והרצה בפני שיחה שלימה, כדי להכיר לי טובה". "אני מצטער", הוסיף פעם אבא ואמר, "מדוע לא התיישבתי לאחר השיחה לחרוט את מציתה על גבי הכתב. הרי היא כל כך השפיעה עלי לטובה באותה תקופה"...

הכרת הטוב קיימת גם בפרטים הקטנים, וגדולי ישראל היו ערים לכך בכל מאודם:

סיפר לי ידידי המוהל המפורסם, הרה"ג רבי אברהם גולד שליט"א, כי לפני שנים רבות הוא השתתף בשמחת תנאים של חבר שהתקיימה בשעה מאוחרת בלילה, בבית הורי הכלה בקומה גבוהה. לפתע נפתחת הדלת ובפתח נראתה דמותו של הגאון הצדיק רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל' בפתח-תקוה.

כשכיבדוהו לשאת דברים, אמר: "אם תתפלאו מדוע הטרחת את עצמי בגילי המתבגר, לעלות שלוש קומות בשעה כה מאוחרת בלילה, כדי להשתתף בשמחה זו, הלוא החתן אינו לומד בישיבתי וגם אין לי קשר עימו. אך אומר לכם מדוע: אני עושה זאת מחובת הכרת הטוב שאני חש לאחד הצדדים - שהשתדל מידי פעם לעזור לי בגיוס כספים למען הישיבה. כאשר נודע לי כי הוא עורך כעת שמחה, הטרחת את עצמי בטרחה לא מעטה - כדי להכיר לו טובה". "אם תשאלו - ממי למדתי זאת?", המשיך רבי יעקב לומר באוזני הנאספים, "ובכן, ממורי ורבי הכהן הגדול מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל

הפרשה שלנו פותחת בנושא הביכורים וכל דיניהם. שורש ועיקר מצווה זו, כמבואר במפרשים, הוא הכרת הטוב וההודאה לבורא יתברך על הטובות שהוא מנחיל לנו כאן בעולם הזה.

...נספר מעט סיפורי הוד מהליכותיהם של גדולי ישראל, עד היכן הקפידו על הכרת הטוב, ועד כמה היתה מידה זו טבועה בנפשם:

סח דודי הרב רבי זאב שלזינגר זצ"ל, אודות אביו, הסבא הרב הצדיק רבי דוד שלזינגר זצ"ל, שהשתתף בעלויות הכנסיה הגדולה הראשונה בווינה, באמצעות חברת הפלדה בה עבד. אחד הדברים החשובים בארגון הכנסיה היה קבלת פני האורחים, ורבי דוד הקים בכל תחנות הרכבת של וינה עמדות קבלה, בהן התקבלו האורחים רבי המעלה והופנו לאכסניותיהם בעיר.

רבי דוד תיאר את ההתרגשות הרבה שאחזה בכל המשתתפים, כאשר ירד מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל מקרון הרכבת בה נסע, והכל נדהמו לראות כי הסבא קדישא, רבן של ישראל, אינו עוטה לראשו אדרת רבנית כמקובל אלא מסתפק בכובע מצחיה פשוט...

העסקן רבי עקיבא שרייבר העמיד את ביתו לאכסניה עבור ה'חפץ חיים', ורבי דוד העמיד לרשותו את מכוניתו עם הנהג לשימוש בכל ימי הכינוס הגדול.

לפני שעזב ה'חפץ חיים' את וינה, התפלאו מארחיו לשמוע כי הוא רוצה לעבור אצל רבי דוד שלזינגר בטרם יצא לביתו. כשניסו להבין מדוע, אמר ה'חפץ חיים' בפשטות, כי יש לו חוב הכרת הטוב לרבי דוד על העזרה שקיבל ממנו, והוא רוצה להודות לו באופן אישי... כאשר נודע הדבר לרבי דוד, מיהר מיד לבית משפחת שרייבר כדי למנוע מה'חפץ חיים' את הטרחה, וזכה לקבל ממנו ברכה מיוחדת.

לפני כשבעים שנה, בעת שהיה המשגיח הגאון הצדיק רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מגיע מתל-אביב לבני-ברק, במשך תקופה קצרה הוא התאכסן בדירה של הורי ברחוב 'אברהם' בבני ברק, שהיתה דירת חדר אחד. הורי ששהו אז בבית הסבא רבי דוד שלזינגר זצ"ל בתל-אביב, העניקו את דירתם למשגיח באדיבות רבה מבלי שיידע מיהו בעל-הבית שאירחם.

כעבור תקופה נודע למשגיח כי אבא הוא המארח, וקרא לו והציע לו תשלום על תקופת שהותו בדירה. כמובן שאבא התנגד בכל תוקף להצעה. אז שאלו המשגיח: "ובכל זאת במה אשיב לך גמול על

למדתי עד היכן מגעת חובת הכרת הטוב. כאשר באתי בילדותי בפעם הראשונה בחיי לחזות בזיו איקונין המקודש של ה'חפץ חיים' בראדין, הוא שאל לשמי, וכשהשבתי הוא שאל עוד - אם אני קשור לפלוני, וכשהשבתי שאני נכדו, השיב לי ה'חפץ חיים': 'אני חייב הכרת הטוב לסבך. כי פעם הזדמן לי לנסוע לעירו לרגל מכירת הספרים שהוצאתי, ולילה אחד לא היה לי היכן ללון, וסבך נטה אלי חסד - הכניסני לביתו ונתן לי מיטה לישון, ועל כך אני חייב לך הכרת הטוב'. ומאז, כל אותם ימים ששהיתי בראדין, הוא לא נח ולא שקט ודאג לכל צרכי על הצד היותר טוב".

"הנהגה זו נקבעה בתודעתי", הפטיר רבי יעקב, "וממנו למדתי מהי הכרת הטוב. לכן כאמור טרחתי לעלות שלוש קומות בשעה כה מאוחרת, כדי לומר למטיבי מזל-טוב ולהשתתף עימו בשמחתו"... שמעתי מבני משפחתו של זקנינו, הגאון הצדיק רבי **צבי הירש קופשיץ** זצ"ל, שהיה מתבטא מידי פעם בהערכה כלפי החנווני, שבזכותו יש לנו את מצרכי האוכל קרוב לביתנו, ומבלי שצריכים להביא את לחמנו ממרחקים... ופעם אחת הגיב אחד השומעים בפליאה: "מה פתאום מגיעה לו תודה? הרי הוא לוקח כסף מלא על כל מצרך"... השיבו רבי צבי: "מה אתה שח? הרי אם לא היה לוקח כסף מלא על כל מצרך - מהיכן היתה לו אפשרות להביא למחרת סחורה עבורנו"...

היתה לי פעם הזכות ללוות את עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבך** זצ"ל בסיום תפילתו, ואחד מן המתפללים האיץ בנכדו שייך ויאחזו בידו של רבי שלמה זלמן לסייע בידו. לאחר כמה דקות, עזב רבי שלמה זלמן את ידו והעבירה לילד אחר מן המתפללים.

אז פנה רבי שלמה זלמן לסבו של אותו נכד, ואמר לו בנימה של התנצלות: "איני מומשיך להיתמך בנכדך החביב - משום שלילד הזה יש קביעות שבועית לסייע לי בדרך, ויש לי אליו הכרת הטוב!".

ועוד 'בדידי הוה עובדא'. כמדומה בשנת תש"מ, במעמד בשכונת מטרסדורף ברושלים... המעמד התארך, הציבור היה גדול, ולפתע אני מבחין בין כל הדוחק וההמולה בדמותו של הגאון רבי **יצחק הוטנר** זצ"ל, בעל ה'פחד יצחק', מלפנים ראש ישיבת 'רבינו חיים ברלין' בארצות-הברית, עומד עם שאר האנשים כאחד האדם. נחרדתי למראה, שכן רבי יצחק - מלבד היותו מזקני גדולי הדור - גם לא היה באיתנו, וניכר היה עליו שהוא מתקשה לעמוד זמן כה ממושך. שינסתי מתנייים, חיפשתי פה ושם, ולבסוף מצאתי איזה כסא פשוט - לא משהו מפואר מידי, אבל יציב על ארבע רגליים. הנחתי את הכסא לידו, והפטרתי כבדרך אגב: "ראש הישיבה, יש כאן כיסא לשבת!", ונעלמתי בתוך ההמון.

אחרי כמה דקות אני שומע שאומרים: "הרב הוטנר מחפש את מי שהביא לו את הכסא". נבהלתי ותמהתי מה אירע, אך אנשים רק אמרו לי שראש הישיבה קורא לי. ניגשתי אליו, ורבי יצחק אמר לי כך: "בכזה מעמד להביא כסא, ודאי זה לא בא בקלות, מן הסתם הסתובבת וחיפשת". שתקתי במבוכה, והוא פירש את שתיקתי כהודאה: "לכן, ראשית אני רוצה לבקש ממך סליחה, על כך שלא

הודיתי לך קודם, וכעת אני באמת אומר לך תודה!"...

דודי הגאון רבי **שמחה שלמה לוי** זצ"ל, ראש ישיבת 'נאות אריה', סיפר כי פעם הוא נכנס לבקר את הגאון הגדול רבי **אברהם גניחובסקי** זצ"ל, מראשי ישיבת טשיבין, ואחד הנוכחים הביא לאורח כוס תה. רבי שמחה שלמה לא היה מעוניין לשתות, אך רבי אברהם פנה ואמר לו: "אין זה מן הראוי לסרב... מכיון שהתלמיד רצה להגיש לך תה ולעשות עמך חסד, בסירובך אתה מאכזב אותו, ומזלזל כביכול בטרחתו - ויש בזה חוסר הכרת הטוב למעשיהם"...

ואף בגדולי דורנו אנו, נראית מידה זו בכל תפארתה. לעיתים אני עולה למעונו של הגאון רבי **יצחק טוביה וייס** שליט"א, גאב"ד ה'עדה החרדית' בירושלים. נפגשנו כבר פעמים רבות מאז עלותו לכהן פאר ברבנות ירושלים, אך בכל פעם מחדש כששומע את שם משפחתי הוא מתרגש לקראתי: "הו, אתה הנכד של רבי דוב טורק שהציל אותי בשואה!"...

כוונתו היא לכך שסבי, השם יקום דמו, יחד עם ידידו רבי **משה צבי שטרן** זצ"ל, הציל עשרה ילדים יהודים מצ'כסלובקיה על ידי שהעביר אותם את הגבול לכיוון ארץ ישראל. היתה לו אפשרות לעשות את זה, והוא חזר לאחר מכן לסיים את עסקיו ונעקד על קידוש השם, אחד מהם היה הגאב"ד שליט"א עצמו.

עשרות שנים לאחר מכן, זוכר רבי טוביה את הטובה הזו כל פעם מחדש. בפעם הראשונה שנפגשנו והצגתי את עצמי, אני זוכר שהוא אף קם וליווה אותי עד הרחוב, תוך התרגשות חוזרת ונשנית: "אתם הנכד של מי שהציל אותי, איזו זכות!"... ובמרוצת השנים הדבר חזר על עצמו עשרות פעמים. כך דרכם של הצדיקים, לזכור את מטיבם ולהכיר לו טובה.

הכרת הטוב היא חלק מהותי מעבודת הימים הנוראים

אדם צריך להרגיש כל העת הכרת הטוב לקדוש ברוך הוא, וזה יותר קל ממה שאנשים עלולים לחשוב בטעות. בענין זה, יש לצרור על לוח ליבנו את אמרתו היסודית של הרמח"ל שהבאנו קדם לכן: "**והנה אין לך אדם באיזה מצב שימצא, אם עני ואם עשיר, אם בריא ואם חולה, שלא יראה נפלאות וטובות רבות במצבו**".

ממש לאחרונה שמעתי סיפור מעניין ממקור ראשון, על בן תורה שכל חייו חי בדחקות נוראה, ובקושי הצליח לכלכל את בני משפחתו, ועם כל זה הוא היה תמיד מלא שמחה, ופיו רוחש שבח והודאה לבוראו.

ויהי היום, ואותו יהודי ערך ברית מילה לבנו הנוולד לו במזל טוב, ובשמחת הברית נכח מאיזושהי סיבה גביר גדול ומפורסם, אשר לו נכסים רבים. אותו עשיר כובד לשאת דברים בשמחה, ומכיוון שהיה זה בתקופה של חודש אלול, דיבר על הצרות שעברנו השנה, וכמה דברים לא טובים שקרו, וצריך להתפלל ש'תכלה שנה וקללותיה', וכן הלאה והלאה.

אחריו נשא דברים בעל הברית, והלה אמר בכזו פשטות וכנות: "איני יודע על מה הוא מדבר... הכל מלא וגדוש בחסד השם, ואני יודע ש'תכלה שנה וקללותיה' זה מטבע לשון שקבעו חז"ל, אבל אין הכי

"מי שרוצה להרגיש את עוצמת הנזק שגורמת הקורונה לעם ישראל, יכול לבוא לישיבת 'אור החיים' בימי הסליחות, ולהרגיש את זה בחוש. היכל התפילה הענק מחולק ל'קפסולות'. מחיצות ניילון מפרידות בין המתפללים. במקום 8,000 איש, נמצאים כאן כמה מאות בסך הכל..."

הרב נתנאל חן בתיאור נרגש של אמירת הסליחות בישיבת 'אור החיים', כשהקורונה משבשת את כל מהלך החיים התקין

מאת: יעקב א. לוסיגמן

קולו המשתפך של הגאון רבי ראובן אלבו, באמירת הסליחות במשך ארבעים הלילות שמראש חודש אלול ועד יום הכיפורים, הפך זה ומכר להיות סמל, אחד הסמלים המבשרים על בואו של יום הדין הקרב ובא.

כמו קול השופר שמהדהד בחלל אחר תפילת שחרית, כמו אמירת 'לדוד' והעיסוק ב'מטה אפרים', או ב'שערי תשובה' ו'תומר דבורה', גם הסליחות ב'אור החיים' הן סנונית המבשרת על בואם של הימים הקדושים, הימים הנוראים. ולא בכדי.

בממלכת התשובה של הגר"א אלבו, השוכנת בבניין הענק והמפורסם ברח' יואל בירושלים, נבנה אולם מיוחד לאמירת הסליחות. גודלו עולה על גודלם של כל היכלי התפילה והלימוד האחרים.

בכל ימות השנה הוא נעול על מנעול ובריה, ועם התקרב ראש חודש אלול הוא ממורק ומצוחצח לקליטתם של האלפים הבאים לשפוך שיח ולבקש חנינה.

לא רק טקס

"סליחות בישיבת 'אור החיים', זה לא רק טקס", אומר הרב נתנאל חן, מחשובי האברכים בכולל שע"י ישיבת 'אור החיים', ובוגר הישיבה בעצמו.

"זה לא עוד מניין גדול ואפילו ענק של אמירת סליחות. זה משהו אחר לגמרי. יש דרשת הכנה שנשמעת לפני הסליחות מפיו של רב אחר בכל ערב, יש פייטנים שבאים לפעמים להנעים בפיוטים מפיוטי הסליחות, אבל העיקר זה כשהרב ניגש לפני התיבה. איזו תפילה, איזו נעימות, איזו השתפכות הנפש.

"השיא מגיע כשהרב עוצר את הסליחות באמצע, מדי ערב, ועולה לשאת דרשת התעוררות בפני הקהל. אני זוכר שלמדתי בשיעור שלו לפני 11 שנים, הרב סיפר לנו אז שהוא לא מכין אף פעם את הדרשה מבעוד מועד. הוא אומר את מה שיש לו על הלב באותו הרגע, והדרשה תמיד מרגשת ומעוררת במיוחד.

"בדרך כלל אלו דרשות של חיזוק, שמחה, דברי שבח ותנחומים, להכיר בערך של כל מצוה וכל מעשה טוב. אבל לפעמים, לעיתים

רחוקות, הגישה היא אחרת. אלו דרשות מסמרות שיער, של תובענות, דרישה נחרצת להשתפר, פחד איום ונורא מפני יום הדין המתקרב. הכל לפי העניין ולפי המתפללים באותו היום.

"אפשר לראות אנשים שמגיעים לכאן בפעם הראשונה בחייהם. קצינים בכירים בצבא ובמשטרה, אנשי עסקים מצליחים, עורכי דין מדופלמים, אנשים שכביכול אין להם שום קשר עם הדת. הם באים לכאן כי שמעו מחברים שזאת חוויה שאסור לפספס, ויוצאים מכאן עם דמעות בעיניים.

"אני מכיר באופן אישי רבים מאוד ששבו בתשובה, והם כיום יהודים יראים ושלמים, אחר שבאו פעם אחת לאמירת סליחות. באו ולא הצליחו לצאת ולהתנתק מכאן".

הרב חן חוזר איתנו לחלק הטכני. "בשנים רגילות, יש כאן קהל של כשמונת אלפים איש לאמירת סליחות. לא בכל ערב. אני מדבר על הערב הראשון של אמירת סליחות בתחילת חודש אלול, וכן על ימי חמישי בלילה, מוצאי שבתות, הימים שלפני ראש השנה, ועשרת ימי תשובה. אלו הזמנים העמוסים.

"אם תבוא סתם ככה ביום שלישי של השבוע השני או השלישי של חודש אלול, לא יהיה כאן קהל כזה גדול. יהיו פה אולי 2,700 או 3,000 אנשים. אבל בלילות העמוסים, יש כאן קהל עצום.

"וכל מי שעובר אצל הרב מרגיש את זה. את האהבה העצומה שלו לכל אחד ואחד. ככה עוברים אצלו אחרי סליחות 4,000 אנשים, לפעמים אפילו 5,000 ו-6,000. הוא רואה כל אחד, מברך כל אחד, לא תמיד הוא מספיק לדבר עם כל אחד"

המחשבים. אתה מרוצה???

"הוא לא רואה אנשים עם העיניים, ולא מדבר איתם עם הפה. הוא רואה אותנו עם הלב ומדבר אתנו דרך הלב, ולכן הוא לא שוכח. איך אפשר לשכוח מישהו שאתה אוהב?!"

"וכל מי שעובר אצל הרב מרגיש את זה. את האהבה העצומה שלו לכל אחד ואחד. ככה עוברים אצלו אחרי סליחות 4,000 אנשים, לפעמים אפילו 5,000 ו-6,000. הוא רואה כל אחד, מברך כל אחד, לא תמיד הוא מספיק לדבר עם כל אחד, אבל כל אחד ואחד יודע שכשהוא עובר לפני הרב, הוא משמח אותו. הרב שמח עם כל אחד כאילו הוא היה היחיד שהגיע היום, וחוזר ממנו לא היה פה אף אחד."

"זוה בעצם סוד הקסם המיוחד של הרב, זה סוד ההצלחה של ישיבת 'אור החיים', שקולטת מדי יום תלמידים חדשים, ושהבוגרים שלה הקימו עד כה מאות ישיבות, כוללי אברכים, מדרשות וישיבות לחוזרים בתשובה, בכל חלקי הארץ, מאילת ועד קריית שמונה."

"בהיכל הסליחות לבדו יש כ-4,000 מקומות ישיבה. כמו כן יש לו עזרת נשים, ובה כ-2,500 נשים שאומרות סליחות."

"אבל זה לא מספיק כמובן... אז בכל האולמות האחרים, בכל הקומות בבניין, בבתי המדרש וחדרי השיעורים, בכל מקום שאפשר להכניס אנשים, ומדובר בשטחים גדולים כי זאת ישיבה ענקית, בכל מקום כזה מציבים מסך עם מערכת הגברה, ומעמד הסליחות מועבר בשידור חי."

ימי הקורונה

כמובן שהשנה זה נראה אחרת: "האמת שמי שרוצה להרגיש את עוצמת הנזק שגורמת התפרצות הקורונה לעם ישראל, יכול לבוא לישיבת 'אור החיים' בימי הסליחות ולהרגיש את זה בחוש."

"זה פשוט עצוב לראות את זה. היכל התפילה הענק מחולק ל'קפסולות'. מחיצות ניילון מפרידות בין המתפללים. במקום 8,000 איש, נמצאים כאן כמה מאות בסך הכל."

"כמובן שהסליחות עוברות בשידור חי להרבה מאוד מוקדים אחרים, הרב לא נח ולא פוסק מהפעילות. הסליחות נאמרות באותה התרגשות וחרדת קודש, דרשת ההתעוררות לא השתנתה, היא ממשיכה להיאמר בכל ערב מחדש כמו בכל שנה, אבל זה לא אותו הדבר כמו בשנים קודמות, כשהקהל העצום היה כאן, השתתף בתפילה, שמע ביחד את הדרשה. זה לא אותו הדבר..."

הלב הענק של הרב

לדבריו, חלק לא פחות חשוב מגיע אחרי אמירת הסליחות, כשקהל המתפללים עובר להתברך מפי ראש הישיבה, או כמו שתלמידיו מכנים בפשטות: 'הרב'.

"לרב יש לב ענק. משהו שאי אפשר למצוא בשום מקום אחר. אני באופן אישי פעם הבאתי איתי חבר שיקבל ברכה מהרב. הרב שאל לשמו ומה הוא עושה. שיחה קצרצרה של כמה שניות. החבר סיפר שהוא עובד במחשבים."

"כעבור מספר שנים שוב בא החבר שלי לקבל את ברכתו של הרב. הוא רק ניגש והרב מיד שואל אותו 'מה נשמע, איך בעבודה עם

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

בלב פנימה אני מקנא בלב החם הספרדי ותשמעו סיפור על המרפסת שנפלה

מבט יהודי מרתק על השבוע,
עם הרב יהושע לייבוזן

תשמעו סיפור על המרפסת שנפלה

תשמעו סיפור שקרה בשבוע שעבר לידיד טוב שלי: כמעט נפלה עליו מרפסת! טוב, כמובן שהסיפור קצת יותר ארוך. זה מתחיל לפני חצי שנה, כשהשיעור שהחבר שלי מוסר נאלץ לנדוד מבית הכנסת הממוזג לשטח הפתוח, בגלל התפרצות הקורונה והחשש מפני ההידבקות. הם התיישבו ללמוד בלובי פתוח של בניין סמוך, מקום שאינו מפריע לעוברים והשבים, ומאוורר דיו כדי לאפשר לימוד בחבורה. השכנים פירגנו להם בשמחה. כמה מהם אפילו הצטרפו מדי פעם לשיעור. איזו זכות זו, לארח שיעור תורה בחצר הבניין שלך. ואז התחיל אחד השכנים לבנות מרפסת חדשה, לקראת חג הסוכות המתקרב. השכן עצמו מבוגר, ומי שטיפל בזה היה הבן שלו, יהודי דתי שמכבד את הדת. האבא תלמיד חכם המקפיד על קלה כבחמורה, והבן החליט לפנק אותנו עם מרפסת סוכה חדשה ומרווחת. התברר לו שהרעש של ניסור הברזלים ועבודות הקידוח מפריע ללומדי השיעור, ובהתאם לכך הוא קבע ששעת תחילת העבודה במקום תהיה אחרי שהשיעור מסתיים. הפועלים הערביים כמובן לא מוכנים לוותר על שעתיים עבודה, הם רגילים להתחיל לעבוד משבע בבוקר. מי ישלם להם עד השעה 9:00? "אין בעיה", אמר בנו של השכן, "תעבדו מהשעה שבע עד שמונה, בשמונה שבו לנח שעה, ובתשע, אחרי שהשיעור מסתיים, תחזרו לעבוד". כך הוא שילם מדי יום שעת עבודה לפועלים למרות שהם לא עבדו. רק כדי שלא להפריע לשיעור. זה נותן לנו הצצה קטנטנה לעולמו הפנימי של היהודי. גם הוא התרחק, הוא עדיין יודע מה באמת חשוב, בחיים. אבל הסיפור לא נגמר. זאת אומרת, הוא כמעט נגמר, כי בניית המרפסת שעשויה כולה מברזל כבד, אבנים ובטון הסתיימה בשעה טובה, והאב המאושר כבר החל לתכנן את הסוכה הענקית שתהיה לו השנה מבלי שיצטרך לרדת במדרגות. והנה, בפתע פתאום קרסה המרפסת. "לא התפוררה", מספר לי החבר, "אפילו לא התחילה להתפרק. כלום! כל המרפסת, בשלמות, בלי שום סימן מקדים ובלי שום טריגר ידוע, רגע אחד היא היתה עם הדירה ורגע לאחר מכן בקומת קרקע... טראחחח נפלה וזהו!". כמובן שאתם מבינים שלא היה שם אף אחד שנפגע, כי אם חלילה

וחס האירוע הזה היה מסתיים עם פגיעה בנפש, בוודאי היינו שומעים על זה. למחרת חזר הבן של השכן, ושוחח עם חברי השיעור הלומדים שם בלובי, סמוך למקום נפילתה של המרפסת. "בתחילה חשבתי לעצמי, וואו איזה אסון! השקעתי בזה כל כך הרבה כסף והכל קרס. עכשיו לך תריב עם הקבלן, ותביא בחזרה פועלים ומנוף וכל מה שצריך, אחרי שכבר חשבת שסיימת עם כל הפרויקט. הייתי ממש עצבני ומאוכזב. אבל רגע אחר כך הבנתי שהקדוש ברוך הוא עשה לי נס גדול. אני מצטמרר רק מלחשוב מה היה קורה אם מישהו היה נפגע מהבנייה הזאת... איזה אסון כבד! מה היה קורה אם אבא שלי בדיוק היה יוצא למרפסת, כמו שהוא עשה עשרות פעמים, כשיצא שוב ושוב כדי לשאוף אוויר וליהנות מהמרפסת החדשה שבנית לו. "אז מה, הלכה המרפסת? כפרת עוונות!! כל מה שד' עושה זה לטובה!! מה זה משנה בכלל... העיקר שאף אחד לא נפגע. את המרפסת אפשר להחזיר למקום והפעם לוודא שהיא עומדת יציבה ואיתנה ושאינ שום סכנה חלילה. כמובן שאני אביא כמה מהנדסים כדי לבדוק את זה. אבל אם חלילה היו נפגעים חיי אדם, לא היינו יכולים להשיב אותם..." "אז מה אני אגיד?", מסכם החבר שלי, "אם ככה מדבר יהודי מסורתי, אפשר להבין על מה דיברו חז"ל כשאמרו שאפילו ריקנין שבישראל מלאים מצוות כרימון. 'כפלח הרימון רקתך'". זאת נקודה חשובה לזכור כשנאכל רימון בראש השנה, ונתפלל שנרבה זכויות כרימון, נתפלל לא רק עלינו אלא גם על כל הרחוקים שבעזרת ה' יהיו קרובים במהרה.

2. מה קורה אם השופט טוען שהשוחד לא משפיע עליו בכלל? - ההסבר המיוחד של הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל:

בפרשת השבוע, אנחנו לומדים בהרחבה על מצוות הביכורים, ששורשה הוא בעצם עניין של 'הכרת הטוב'.

לכאורה הכרת הטוב זה משהו שנוגע למישהו שעשה לך טובה בעבר, הוא סיים לעשות את שלו ואתה לא שוכח את מה שהוא עשה למענך.

כבר עברו שנים ואפילו עשורים, ואתה עדיין זוכר שהאיש ההוא עשה לך טובה, ובכל הזדמנות שיש לך אתה משיב לו טובה. זה הכרת הטוב.

בתקופה האחרונה אנחנו שומעים יותר ויותר על מעשים לא בדיוק של 'צדיקים', שנעשו לכאורה על ידי שופטי הערכאות. יש להם הסבר מאוד מאוד חזק לכל המעשים שלהם. "שופטים הם לא אנשים רגילים", אמר אחד מהם בראיון לתקשורת. "אלו אנשים מורמים מעם. הם לא מושפעים מטובות הנאה שוליות וצדדיות, זה לא משפיע על שיקול הדעת שלהם. כשאנחנו יושבים על כס השיפוט, אנו מתעלים מעל הצורך להיטיב עם מישהו, שפעם היה חבר שלנו או עוזר למי מבני משפחתנו".

מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א, מביא בספרו 'אוצרותיהם אמלא', ווארט חזק מאוד בנושא הזה, אותו שמע מהגאון הצדיק רבי אהרן חדש שליט"א, משגיח ישיבת מיר, שאמר בשם אביו, הגאון הצדיק רבי מאיר חדש זצ"ל, משגיח ישיבת חברון.

"כל המושג של שוחד", מסביר רבי מאיר חדש, "נובע מכך שלאדם מושרשת בטבעו תכונה של הכרת הטוב. התכונה הטבעית והפשטה - לא לגמול רע למי שהיטיב עימו, עלולה למנוע ממנו לפסוק לרעת של נותן השוחד. זהו כוחו של השוחד".

במילים אחרות, השוחד הוא לא תשלום שמשלם הנותן כדי שהמקבל יספק לו שירות. ממש לא. זאת טובה שהוא עושה למקבל כדי לגרום לו להיות מחויב בהכרת הטוב, וממילא, כשישנו רגש בסיסי של הכרת הטוב, נותן השוחד מרוויח פסק דין שהוטה לטובתו.

"אבל", אומר רבי מאיר חדש, "מה קורה אם השופט טוען שהשוחד לא משפיע עליו בכלל? הוא בעצם מעיד על עצמו שאין לו רגש של הכרת הטוב! הוא נעדר תכונה אנושית בסיסית. זה אומר שהוא פשוט מושחת חסר מעצורים, שמסוגל להרע למי שהיטיב עמו! כלומר, הוא לא בנאדם בכלל. אם כך ודאי שאי אפשר לסמוך על פסיקותיו כשופט..."

3. בלב פנימה אני מקנא בלב החם הספרדי

בגיליון זה תקראו את הריאיון שעשה עמיתי הרב יעקב לוסטיגמן, עם תלמיד כולל האברכים בישיבת 'אור החיים', הרב נתנאל חן.

זה ראיון מרתק, גם כי הוא פותח לנו צוהר מופלא לעולמו המיוחד של הגאון רבי ראובן אלבז, בעל הלב הרחב והפתוח לכל.

אבל אני בעיקר התרשמתי מהמספרים. בשנים רגילות נדחסים שם כ-8,000 בני אדם לאמירת סליחות...

8,000 בני אדם!!

רובם, אפשר לומר אפילו כמעט כולם, לא נולדו בבתיים של שמירת

שנעשתה במרוקו ובתוניס, ובעצם בכל מקום שבו היו יהודים. אבל את הלב הם הצליחו להעביר, הלאה. את הרגש, את התחושה הזאת של קרבת אלוקים. את הרצון להתחטא לפני בורא עולם ולבקש את סליחתו, בזה הם הצליחו הרבה יותר מאיתנו, האשכנזים.

אנחנו בני האדם, תמיד אוהבים לראות מה השני יוכל ללמוד מאיתנו. איך הוא יהיה אדם הרבה יותר מוצלח אם רק ישמע בקולנו. אבל לפחות את העניין הזה אנחנו צריכים ללמוד... להעביר לילדים שלנו את הרגש, את התחושה, את הרטט הזה המיוחד שחולף לנו באצבעות כשמגיע חודש אלול, את הפירפור הזה שמכה לנו בלב כשאנו שומעים את קול השופר.

בואו לא נדחיק את הרגשות הללו. בואו לא נעשה את ה'אלול' ואת ה'ראש השנה' בלי לספר לילדים שלנו, לא רק מה אנחנו צריכים לעשות ואיך עושים את זה, אלא גם ואפילו בעיקר, מה אנחנו מרגישים כשאנחנו עושים את זה. כי כבר הוכח שהרגש נשאר גם דורות שלמים אחרי שכל השאר כמעט נעלם חלילה וחס. "חטאנו לפניך רחם עלינו"...

תורה ומצוות. חלקם חזרו בתשובה וכיום הם יהודים חרדים לכל דבר ועניין, כמוני וכמוכם. חלקם נמצאים בתהליכים של התקרבות ליהדות.

יש שם גם אנשים שרחוקים לכאורה מתורה ומצוות. אין להם שום קשר עם היהדות, כך לפחות הם חושבים. אנשים שאפילו לא מגדירים את עצמם כמסורתיים.

ובכל זאת, בחודש אלול הם שולפים מהארון את הכיפה הלבנה והבוהקת, שסימני הגיהוץ מופיעים עליה בגאון, נכנסים לרכבם ומגיעים עד לשיבת 'אור החיים' בירושלים כדי לומר סליחות.

כאלו יש בכל בית כנסת ספרדי בכל רחבי הארץ. בבת ים ובאשדוד, באשקלון ובאור יהודה, בבאר שבע ובאילת, בקריית שמונה ובנהריה.

בכל בית כנסת ספרדי, בכל אחד מהיישובים בארץ תוכלו למצוא אותו בחודש אלול.

אני רואה את התופעה האדירה הזאת ובלב פנימה אני מקנא בלב החם הספרדי שיש להם! הסבים אולי התקשו בחינוך הילדים, דור שלם של יהדות המזרח נפל קורבן לפעילות הדמה הרוחנית

אבל המנהל התעקש. "זה בשביל תינוקות של בית רבן. בוודאי שמותר", הוא השיב לי.

האמת, אני לא יודע מי צודק, אבל ברור לי שזאת צריכה להיות ההסתכלות על הנושא הזה. כשיהודי צריך לעשות משהו, השיקולים צריכים להיות 'ערב שבת אחרי חצות' אל מול 'זיכוי הרבים והפצת תורה'. אם אלו הם צדדי הספק שלנו, המצב שלנו ב"ה מצויין. ונקווה שבאמת יהיה ראשנו עסוק יומם ולילה רק בעניינים של תורה ויראת שמים.

לתגובות leib1964@gmail.com

4. הויכוח שלי עם העורך

ועוד נקודה קטנה לסיום.

ביום שישי האחרון התקשר אלי העורך

היקר שלנו, וביקש ממני שאכתוב את הטור הזה פה, בעז"ה בכל שבוע. קצת סיפורים מהחיים ומוסר ההשכל שאנחנו יכולים ללמוד מהם. "אם אפשר לקשר לפרשה", הוא אמר לי, "מה טוב, אבל אתה לא חייב. העיקר שיהיה מעניין ושתהיה לזה תועלת".

הוא שמע שאני באמצע ההכנות לשבת, והציע לי לחזור אליו אחרי שאסיים, כשהמצב יהיה רגוע יותר.

אבל אני סירבתי: "את ההכנות לשבת אפשר לעשות גם אחרי חצות, אבל עבודה לצורך פרנסה לא עושים בערב שבת אחרי חצות".

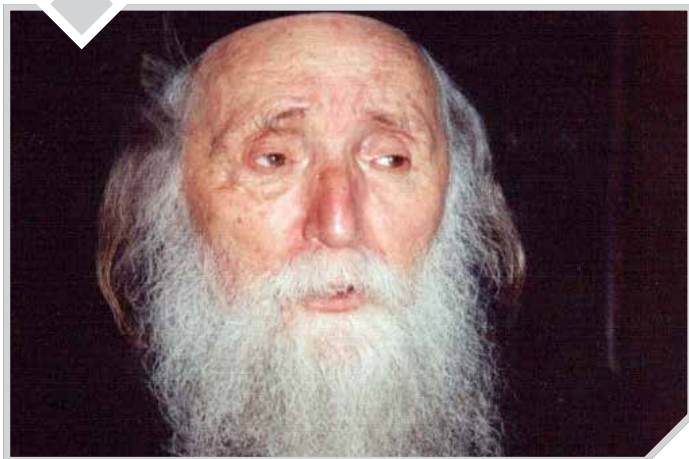
"אבל לעבוד בעבודת קודש כמו שאנחנו עושים דווקא מותר", השיב לי העורך, "זה עניין של זיכוי הרבים. עם העלון הזה אנחנו מפיצים תורה, מעודדים אנשים ללימוד 'דף היומי', מחדדים סוגיות הלכתיות, נותנים לאנשים המון המון חומר לחינוך הילדים בסעודות השבת באמצעות סיפורים, וכי קלה היא בעיניך?".

סיפרתי לו שלפני שנים, עמדתי להתקבל כמלמד בחיידר חשוב מאוד, ועד שהגיע רגע חתימת החוזה ביני ובין המנהל, כבר היה זה ביום שישי אחר חצות היום.

אני ביקשתי לדחות את החתימה למוצאי השבת או ליום ראשון,

רבי זלמן סובב את ראשו בכבדות, וסימן בידו שאתקרב אליו. התקרבת עד למיטתו, בתוך ליבי חשבת: מי יודע? אולי הוא רוצה לומר לי דברי צוואה ופרידה, לפי איך שהיה נראה - מצבו היה כלאחר יאוש

הגאון רבי ישראל גרוסמן זצ"ל על כח השמחה וגדלות הנפש
של ידיד נפשו, הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל

"עשיתי ככל אשר צויתני" (דברים כ"ו, י"ד)
שמחתי ושימחתי בו (רש"י)

מובא בספרי: אדם שעלה לירושלים כדי לאכול שם מעשר שני ושהה שם עד שסיים את אכילת המעשר, כשהיה רואה את הכהנים בעבודתם ולויים בדוכנם וישראל במעמדם, היה דבר זה משפיע עליו לירא את ה'. והנה בהמשך הפרשה כתוב, "ואכלת שם לפני ה' אלוקיך ושמחת אתה וביתך". הרי שאכילת המעשרות מביאה גם לידי שמחה של מצוה.

ויש לומר: כדי להגיע ליראת שמים טהורה - צריכים שמחה! מידת השמחה מרוממת את האדם להיות כלי המוכשר לקבל השגות ודרגות בעבודת השי"ת.

ידועה אמרתו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע: "שמחה אינה מצוה ועצבות אינה עבירה. אבל יש בכוחה של שמחה לרומם את האדם לדרגות הנעלות ביותר, ולאידך - עצבות יכולה לגרום לאדם להתדרדרות עמוקה".

וכבר פירשו הצדיקים: "כי בשמחה תצאו" - במידת השמחה אפשר לצאת מכל המצרים והגבולות המעיקים על האדם.

רק בשמחה

ברצוני לספר סיפור נפלא מגדלות הנפש של ידיד נפשי רעי כאח לי, הרה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל, שהיה עובד ה' באמת, כל חייו היו קודש לה'. בצעירותו תקפה אותו מחלת השחפת הנוראה רח"ל, מחלה שפגעה קשה בתפקוד הריאות. בימים ההם טרם הומצאה האנטיביוטיקה הידועה כיום כתרופת פלא לשחפת. מי שתקפה אותו מחלה זו רח"ל היה אומלל ולוקה בכפליים: בנוסף לסבל והייסורים שהסבה מחלה זו, היה על החולה להיות בבידוד מוחלט, מנותק מאנשים, מחשש הידבקות.

מצבו הקשה של רבי זלמן נגע לחבריו ומוקיריו. זכור לטוב אחד המיוחד שבחבורה, הרה"ח רבי יצחק מנשה הכהן רוזנפלד זצ"ל,

שלרגל עבודתו בקודש כשו"ב דמתא היה משתדל להביא מידי יום בימו לביתו של רבי זלמן כבדים צלויים, הידועים כתרופה בדוקה למחלה.

עברה תקופה ארוכה, רבי זלמן שכב בביתו קודח מחום ונמצא בבידוד מוחלט. הדבר כאב לי מאוד, רבי זלמן היה תמיד הסמל והדוגמא למסירות למען הזולת, והנה מן השמים נגזרו עליו ייסורי הגוף והנפש כאחד - ואנו מחרישים? גמלה בליבי החלטה להכנס לחדרו של רבי זלמן לעודדו ולחזקו, נכנסתי לבית ונעמדתי על מפתן החדר הפנימי. כשראיתי את פניו המצומקות, חיזור וחלוש, פרצה צעקה מליבי וקראתי בקול: "רבי זלמן!.. רבי זלמן!! - וואס מאכט איר", איך אתם מרגישים?

רבי זלמן סובב את ראשו בכבדות, וסימן בידו שאתקרב אליו. ניגשתי והתקרבת עד למיטתו, בתוך ליבי חשבת: מי יודע? אולי הוא רוצה לומר לי דברי צוואה ופרידה, לפי איך שהיה נראה - מצבו היה כלאחר יאוש. והנה... רבי זלמן הגביה ראשו במקצת ובקול חרישי זעק: "רבי ישראל... נאר בשמחה!" רק בשמחה!

(לב ישראל)

קבל את גליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

האם יש לנו סניגור טוב יותר ממרנא החפץ חיים בעצמו, שבוודאי ימליץ טוב על כל מי שיצטרף ויקבל על עצמו לעסוק ב'משנה ברורה' דבר יום ביומו?!

ב'דרשו' נערכים ליום לימוד ותפילה עולמי, לקראת יומא דהילולא של מרנא החפץ חיים הקדוש זיע"א

יהודים עמוד במשנה ברורה דבר יום ביומו, היא דרך אחת לעיסוק בתורתנו של מרנא החפץ חיים.

בנוסף לומדים כל משתתפי תוכנית 'הדף היומי בהלכה', גם לימוד יומי קבוע באחד מספרי המוסר של מרנא החפץ חיים, לפי סדר שנקבע מראש. גם בתוכנית 'קנין חכמה' שולב לימוד ספר 'שמירת הלשון', וכן השקיע 'דרשו' משאבים ומאמצים רבים, בהדפסת ספר 'חפץ חיים' עם 'ביאורים ומוספים', בדומה לחיבור של 'דרשו' על המשנה ברורה, ובכך ההדיר את הספר והשביח את הלימוד בו על ידי רבבות יהודים בכל רחבי העולם.

כמעט בכל בית כנסת בארץ ובעולם, ניתן למצוא לפחות סט אחד של 'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו', ועד כה נמכרו מאות אלפי סטים של החיבור המופלא הזה, אשר כל גדולי הפוסקים לא פוסקים מלומר עליו את ההלל, ואשר בזכותו התרבה הלימוד והעיון במשנה ברורה בכל תפוצות ישראל, הן במסגרת לימוד 'הדף היומי בהלכה', והן במסגרות אחרות, שבחרו להם את ה'משנה ברורה' של 'דרשו', כספר שאותו הם לא יעזבו לעולם, בגלל התרומה האדירה שהוא תורם ללימוד והבנת דברי המשנה ברורה, והבנת ההלכה העיונית הנלמדת בספר, לעולם המעשה ולאופן הקיום שלה בעולם המודרני והטכנולוגי בו אנו חיים כיום.

בשנים קודמות אף ייסד 'דרשו' נסיעה שנתית קבועה של משלחת גדולי תורה ומנהיגי קהילות, שיצאה ביום ההילולא לציונו הקדוש של מרנא החפץ חיים, עוד בטרם נבנה אוהל על גבי הציון, ולפני שהפך המקום לתל תלפיות לכל הפונים.

השנה, ההגעה לציון ככל הנראה לא תתאפשר לרבים, הן בגלל משבר הקורונה והקושי ביציאה מהארץ, ובמיוחד לרגל המצב בבלארוס, והסכנה הכרוכה בכניסה למדינה כיום. בהתאם לכך, מקבל 'יום הלימוד והתפילה העולמי' משנה

לקראת יומא דהילולא של רבינו הכהן הגדול מאחיו, מרנא החפץ חיים הקדוש זיע"א, שיחול ביום ראשון כ"ד אלול, נערכים ב'דרשו' ליום לימוד ותפילה עולמי, במסגרתו יציינו בכל תפוצות ישראל את יום פטירתו של אותו צדיק נשגב וקדוש, אשר הותיר אחריו ירושה את ספריו הבהירים המאירים את העולם כולו, ובראשם ה'משנה ברורה' וה'חפץ חיים'.

לקראת יום הלימוד והתפילה העולמי, יופצו בסייעתא דשמיא מאות אלפי דפי לימוד שהודפסו במיוחד, עם תכנים המותאמים לגילאים השונים ולקהל היעד המשתנה.

ב'דרשו' מבהירים, כי עיקר העיקרים זה החיזוק שכל אחד ייקח עמו מיום הלימוד והתפילה, ומפצירים בכל מי שעדיין לא הצטרף למהפכת 'הדף היומי בהלכה', לנצל את יום ההילולא של מרנא החפץ חיים, ולהצטרף עכשיו ללימוד!

"אין לך דבר שממלא את האדם ביותר שמחה וסיפוק, מלימוד הלכה יומיומי!", אומרים ב'דרשו', "במיוחד כעת, כשאנחנו מתקרבים לראש השנה, ומי אינו רוצה לקחת לעצמו את הסניגור הכי טוב בבואו לקראת הדין הגדול והנורא, האם יש לנו סניגור טוב יותר ממרנא החפץ חיים בעצמו, שבוודאי ימליץ טוב על כל מי שיצטרף, ויקבל על עצמו לעסוק ב'משנה ברורה' דבר יום ביומו בסייעתא דשמיא?!".

בהתאם לכך, הארגון קורא לכל מי שמעוניין להצטרף ללימוד 'הדף היומי' בהלכה לפנות למשרדי 'דרשו' ב-02-560-9000, להירשם, לקבל מידע ולהצטרף ללימוד ולמבחנים בסייעתא דשמיא, ויפה שעה אחת קודם.

כידוע, תופס העיסוק בתורתנו של מרנא החפץ חיים, חלק נכבד ועיקרי בפעילויות 'דרשו'. מהפכת 'הדף היומי בהלכה' שמוביל הארגון כבר למעלה מעשור, ושבמסגרתה לומדים עשרות אלפי

בלימוד ספרי מרנא ה'חפץ חיים', בשלושת החלקים הללו, גם בתשובה על ידי לימוד הלכה, למען נדע מה מותר ומה אסור, כיצד יש לנהוג בכל מקרה ובכל עניין, גם תפילה, שנשמור על הלשון, וכך יהיו תפילותינו מקובלות ומרוצות לפני אדון כל, וגם עניין הצדקה בממון ובגוף, כפי שכותב מרנא בספרו 'אהבת חסד'.

"על אחת כמה וכמה, כשכל הלימוד הזה נעשה דווקא ביום ההילולא של רבינו ה'חפץ חיים' הקדוש, ויתר על כן כשמדובר בלימוד תורה דרבים, במסגרתו לומדים זקנים עם נערים, אברכים צעירים וילדי הת"תים, אנשים נשים וטף, כולם כאיש אחד ובלב אחד, בוודאי שיש משמעות לכח הרבים הזה, ונזכה שבזכות יום החיזוק והתפילה, נכתב ונחתם כלונו בספרן של צדיקים גמורים, לחיים טובים ולשלום".

כאמור לעיל, 'דרשו' מציע לכלל הלומדים להצטרף ללימוד 'הדף היומי' בהלכה, ובמיוחד כעת, כשאנחנו מתקרבים לראש השנה, ומי אינו רוצה לקחת לעצמו את הסיניגור הכי טוב בבואו לקראת הדין הגדול והנורא, האם יש לנו סיניגור טוב יותר ממרנא ה'חפץ חיים' בעצמו, שבוודאי ימליץ טוב על כל מי שיצטרף ויקבל על עצמו לעסוק ב'משנה ברורה' דבר יום ביומו בסייעתא דשמיא".

בהתאם לכך, הארגון קורא לכל מי שמעוניין להצטרף ללימוד 'הדף היומי' בהלכה לפנות למשרדי 'דרשו' ב-02-560-9000, להירשם, לקבל מידע ולהצטרף ללימוד ולמבחנים בסייעתא דשמיא, ויפה שעה אחת קודם.

חיזוק, ומהווה מאורע מרכזי ועיקרי לציון יום ההילולא של מרנא ה'חפץ חיים' בכל תפוצות ישראל.

ב'דרשו' כבר ערוכים ומוכנים, ובימים הקרובים יתחיל מערך ההפצה, בשיגור חבילות עם חומרי לימוד ייחודיים וייעודיים ליום הלימוד והתפילה, לכל מוסדות החינוך, לבנים ולבנות, לתלמודי תורה ולישיבות, לסמינרים ולבתי הספר היסודיים. כולם יקבלו חומרי לימוד מותאמים, כשהבנים בכיתות הגבוהות ובישיבות ילמדו בס"ד את 'הדף היומי בהלכה' של יום ההילולא, ובנות הסמינרים את הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון'.

כמו כן יקראו הכל פרקי תהילים, ויתפללו על עם ישראל כולו, במיוחד לנוכח התקופה הקשה.

להעביר את רוע הגזרה

"לא בכדי סובבו משמים שיום ההילולא של מרנא ה'חפץ חיים', יחול דווקא שבוע לפני ראש השנה", אומרים ב'דרשו'. "הלא הוא, ה'חפץ חיים' הקדוש, כתב חיבורים והדרכה בכל חלקי ההלכה הנוגעים לחיי היום יום, בשו"ע 'אורח חיים', בספרו 'שמירת הלשון'. כמו כן עסק רבינו רבות בעניין התפילה וחשיבותה בספרו 'שמירת הלשון' ובשאר ספריו, ובעניין הצדקה וגודל מעלתה בספרו 'אהבת חסד'.

"אכן, בימים אלו כשאנו מתכוננים לראש השנה, יודעים אנו שתשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזרה, זה הזמן להתחזק

המבצע הגדול של תחילת זמן אלול

תרום 22 ש"ח להודש למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 264 ש"ח

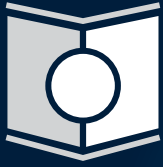
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
של 'דרשו' 6 כרכים
וספר 'דרש דוד'
על המועדים או על מסכת אבות

תרום 18 ש"ח להודש למשך 10 חודשים
סך כל התרומה 180 ש"ח

וקבל מיידית
סט 'לקראת שבת'

סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי,
5 כרכים עם אלפי סיפורים מרתקים ומחזקים
לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני
'לקראת שבת' של 'דרשו'.

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית לחיזוק
 ועידוד לימוד התורה

לרגל החזרה להיכלי התורה, דרשו ו'אחינו' יוצאים במבצע מיוחד של תורמים וזוכים. תורמים לחיזוק מאות ואלפי התלמידים שבארגון 'אחינו' וזוכים בספרי 'דרשו' שכבשו את העולם היהודי.

**המבצע
 לזמן
 מוגבל**

02-5609000

תרום 24 ש"ח לחודש למשך 15 חודשים
 סך כל התרומה 360 ש"ח

**וקבל מיידית
 סט 'משנה ברורה'
 סט 'לקראת שבת'
 וספר 'דרש דוד'**

* משנ"ב - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, דרש דוד' - על המועדים / מסכת אבות

הקידוש היה דל ביותר וכלל רק קצת יי"ש ומעט עוגיות, ואז קם רבי ברוך פרץ ואמר: "מורי ורבותי! באמת לא חשבתי לעשות קידוש לרגל בר המצוה, הואיל ומצבי כה קשה, אסור לי להוציא הוצאות לקידוש, אבל בשעת הכנסתו של איסור זלמן לבריתו של אברהם אבינו ע"ה, ברכו אותי כבוד המרא דאתרא ושאר הנוכחים, שאזכה להכניס את הרך הנולד למצוות ולעשות קידוש..."

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א, על כוחו הגדול של הדיבור

"ואמרת לפני ה' אלקיך" (דברים כ"ו, י"ג)

שמירה מעשיית נדר

ה'אור החיים' (על דברים כ"ג, כ"ד) כתב: "ואמרו 'מוצא שפתיך תשמור' וגו' פירוש: תמתין מלהוציא הנדר מפך עד שתוכל לעשות, פירוש לקיים הנדר, אז תדור ותקיים הנדר סמוך לנדרך, והוא אמרו 'ועשית כאשר נדרת'".

הדיבור הוא דבר חשוב, ולכן מי שחושב שדבריו לא יועילו - עדיף שלא לדבר כלל, ולכן אמר משה "ואני ערל שפתיים", וביאר בתרגום: "יקר ממלל". ביאר הרבי ר' בונם, שמושה אמר: 'הדיבור הוא דבר יקר אצלי, ומכיון שחושבני שלא יועיל דיבורי בפני פרעה, עדיף לי לא לדבר'. וזהו ענין של 'אל תאמר דבר שאינו נשמע'.

רבי איצ'ל'ע מפטרבורג כשהגיע לארץ ישראל, ביקשו ממנו שידבר, אמר: "אדם שיש לו ב' שומרים שיניים ושפתיים - יכול לדבר, אבל לי כבר אבד שומר אחד - שיני נשרו - ואני מפחד לדבר כי חסר לי שומר..."

אמר רבי נחמן מברסלב: בימי הנעורים לומדים לדבר, ובימי הזקנה לומדים לשתוק, חבל שלומדים לדבר לפני שלומדים לשתוק...

שילם לפני שנדר

מרח"ח גריינמן זצ"ל היה נוהג, שבערב יו"ט לפני הזכרת נשמות, היה כבר נותן הכסף של 'יזכור', באמרו הרי יתכן חלילה שלא יוכל מאיזו סיבה ליתן הכסף, ויוצא שעבר על נדר, ופלא הדבר מה שכך היה בחג האחרון לפני פטירתו, שנתן הכסף בערב חג השבועות, ולמחרת בתפילה אמר את ה'יזכור' ואמר 'בעבור שנתתי צדקה עבורם', ובתוך חג נפטר, וזכה לקיים מה שחשש כל ימיו...

מה שאומר מקיים

בספר חסידים (סי' מז) הובא, שכל הדובר אמת ואינו רוצה לחשוב

שקר ולא לדבר שקר, אפילו כל הדברים שיחשוב ושידבר, אע"פ שלא יתכוון להם, כל מחשבותיו ודבריו יתקיימו, שנא' "ותגזר אומר ויקם לך" וכתב "קסם על שפתי מלך במשפט לא ימעל פיו, קוראים אל ה' והוא יענם". "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי", ולא מצאנו שצעק, אלא שהכין עצמו לצעוק.

החפץ חיים שלח רבים לילך לרבי יוסף זונדל הוטנר מאיישישוק, לקבל ממנו ברכה. לימים פגש את הח"ח ושאלו: "וכי צדיק אני?" וענה לו, כי הנה במסכת סנהדרין (דף כ"ג ע"א) מובא ששאלו "פה קדוש יאמר דבר זה?" וכן יעוין בר"ן ראש מסכת נדרים (דף ב' ע"א) ששואל על אחד מן הראשונים ז"ל בלשון: "פה קדוש איך יאמר דבר זה?", ולכאורה אינו מובן מה ענין "פה קדוש" לענין סברא של תורה - שעניינה ב"דעת" ולא ב"פה"? אלא, אדם ששומר את פיו מכל דיבור אסור, אזי הקב"ה שומרו שלא יכשל אף בשוגג, ואם הדין שאמר אינו אמת - יוצא שאמר שקר, ועל זה אמרו שהוא פלא כיצד פה קדוש יכשל באיסור שקר?! הוסיף החפץ חיים ' ואמר: "אתה הרי צדיק ושומר את פך, ממילא הקב"ה לא יכשילך בשקר, ומשום כך יכול הנך לתת ברכה לנזקקים, מאחר שהנך שומר פך מכל דיבור אסור!".

ספרו הראשון של ה'בית הלוי'

הוצאות לקידוש, אבל בשעת הכנסתו של איסר זלמן לבריתו של אברהם אבינו ע"ה, ברכו אותי כבוד המרא דאתרא, בעל 'מלבושי יום טוב', ושאר הנוכחים בברית, שאזכרה להכניס את הרך הנולד למצוות, ולעשות קידוש וסעודת מצוה, ואני עניתי 'אמן'. לכן חושש אני שזוהי קבלה בנדר אשר עליי לקיימו, ומסיבה זו החלטתי שחובה עלי לעשות קידוש". ותוך כדי דבריו בפני הרב והאורחים, זלגו עיניו דמעות.

קיום הבטחה לאחר יובל שנים

מסופר על מרן רבי יעקב קמינצקי, שבביקורו האחרון בארץ הופתעו בני משפחתו לראותו מניח תפילין דרבינו תם לאחר התפילה. מה הביאו לכך? סיפר, שלפני יובל שנים, כשנקרא על ידי הגאון רבי פייבל מנדלוביץ לעמוד בראש ישיבת 'תורה ודעת', התפתחה ביניהם שיחה אודות תפילין דרבינו תם. "מדוע לא תניחן?", שאלו הרב מנדלוביץ, "והרי גם החפץ חיים הניחן כשהגיע לגיל תשעים!". השיבו רבי יעקב בבת צחוק: "כשאגיע לגיל תשעים אניחם אף אני!".

יובל שנים חלף מאז, הרב מנדלוביץ נפטר זה מכבר, ובהגיע רבי יעקב לגיל תשעים - התחיל להניח תפילין דרבינו תם, משום אותה אימרה שיצאה מפיו...

מרן הרב מטשעבין הבטיח גן עדן

הרב מטשעבין יצא מפתח ביתו, כאשר אחד הכפתורים שבבגדו פרום. כשראה המשמש שהכפתור עומד ליפול, אמר לרב שימתין מעט עד שיביא חוט ומחט ויתפור לו את הכפתור. הרב מטשעבין המתין, והתלמיד תפר לו את הכפתור. כאשר סיים לתפור נכנסה המחט בגופו של הרב. התלמיד נחרד מאד, ואמר לו: "חוששני שיהיה לי גיהנום בעבור זה!". א"ל הרב: "אל תחשוש, וגם אם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם!".

עשרות שנים מאוחר יותר, לפני פטירתו של הרב מטשעבין, קרא הרב לאותו ת"ח וא"ל: "הזוכר אתה שלפני שנים הבטחתי לך שאוציא אותך מהגיהנום?". הלה עמד דומם, הרב מטשעבין הוא אחד מגדולי הדור כיום, והנה הוא קורא לו ומשוחח איתו על דבר שהוא עצמו אינו זוכר... אמר לו: "את מה שהבטחתי אקיים, אך אל תקשה עלי את המלאכה!".

(מידות והנהגות טובות')

בספר 'שימושה של תורה' הובא בשם הרב שך, שסיפר כי ה'בית הלוי' אמר פעם בטרם הוציא את ספריו לאור עולם, כי את הספר הראשון יוציא לאור בעילום שם. והעיד בנו רבי חיים שכך היה. בסופו של דבר הכיצד? הלא ידוע ש'בית הלוי' הוא ספרו הראשון, ושמו נכתב עליו גם בחלק הראשון? - אלא שהאמת היא, שכאשר החלק הראשון של 'בית הלוי' היה מוכן לדפוס, התכוון לייעדו להוציא לאור תחת שמו, ואז נזכר באותה אמירה שאמר בצעירותו. ולכן ישב וכתב ספר אחר, ואותו הוציא לאור בעילום שמו, לקיים מה שנאמר "מוצא שפתך תשמור", ורק אחר כך הדפיס את החלק הראשון של 'בית הלוי' ושאר חלקיו תחת שמו, ובנו רבי חיים ידע איזה הוא הספר עלום השם שכתב אביו, ספר שאיש אינו יודע לייחסו אליו, אלא שלא רצה לגלות לאיש את מה שאביו הסתיר...

רבי יעקב קמינצקי לא אכל שרויה

רבי יעקב קמינצקי לא אכל מצה שרויה בפסח, זה בגלל שבעודו בחור התאכסן אצל אדם אחד, ובפסח נתנה לו בעלת הבית עוגה והוא לא רצה לאוכלה מחששות שונים, אך כדי לא לבייש את בעלת הבית אמר שאינו אוכל שרויה, ומאז כדי לא להפר את דיבורו נהג 'לא לאכול שרויה בפסח'.

בר המצוה של מרן הגרא"ז מלצר

רבי איסר זלמן נולד להורים עניים מרודים. בברית השתתף רבה של קהילת מיר, ה"ה רבי יום טוב ליפמאן, ובירך את אבי הבן רבי ברוך פרץ ורעייתו ואת הרך הנולד בברכת כהנים, ואיחל להם שיזכו לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים, ושיזכו הנוכחים והוא בכללם, להשתתף בסעודת המצוה שיעשה רבי ברוך פרץ, כאשר הרך הנימול איסר זלמן יגיע למצוות.

לאחר "ג שנה בשבת עליה לתורה, בהיותו בר מצוה, הזמין אביו את רבי יום טוב ליפמאן רבה של מיר, את רבי מאיר שחור שוורץ, רבה של שקלוב, ואת אחיו רבי דוד שחור, שלושתם קרובי משפחתו, וכן הזמין את רבי חיים לייב טיקטינסקי - ראש ישיבת מיר.

הקידוש היה דל ביותר, וכלל רק קצת "ש"ש ומעט עוגיות, ואז קם רבי ברוך פרץ ואמר: "מורי ורבותי! באמת לא חשבתי לעשות קידוש לרגל בר המצוה, הואיל ומצבי כה קשה - אסור לי להוציא

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אספרה נא עובדה ששמעתי מפי מחותני הצדיק רבי ועלויל אייזנבאך זצ"ל, שיש בה לימוד נפלא על חשיבות עבודת השם יתברך מתוך שמחה. וכה סיפר: לפני שנים רבות היו שני חברים קרובים, שעברו יחדיו חלק גדול מחייהם הצעירים, וכן בימי הבחרות המשיכו גם כן יחד בלימודם בשווה, ברבות הימים נעשה אחד מהם לצדיק גדול...

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על שמחה בקיום המצוות

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כ"ח, מ"ז)

מן הפסוק הזה אנו למדים על חובת השמחה בקיום המצוות. מצינו להרמב"ם שכתב (יו"ט, כ) לגבי חובת השמחה בחג: "כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל - לא ימשך בין ובשחוק וקלות ראש, ויאמר שכל מי שיוסיף בזה ירבה במצוות שמחה. שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש, אינה שמחה אלא הוללות וסכלות, ולא נצטוונו על ההוללות והסכלות, אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל, שנאמר: 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל', הא למדת שהעבודה בשמחה!"

לפנינו כמה ועבודות לגבי 'שמחה של מצוה' מהי.

אספרה נא עובדה אחת, ששמעתי מפי מחותני הרב הצדיק הישיש רבי ועלויל אייזנבאך זצ"ל מעיר הקודש ירושלים, תבנה ותכונן, שיש בה לימוד מוסר נפלא על חשיבות עבודת השם יתברך מתוך שמחה.

וכה סיפר:

לפני שנים רבות היו שני חברים קרובים, שעברו יחדיו חלק גדול מחייהם הצעירים. הם למדו יחד בילדותם אצל אותו מלמד, וכן בימי הבחרות המשיכו גם כן יחד לימודם בשווה, ואף לאחר מכן בשנות העמידה.

ברבות הימים נעשה אחד מהם לצדיק גדול, רבי מפורסם לחסידים רבים, מגדולי תלמידי בעל שם טוב הקדוש ומקברניטי הדור, ויצא שמו כעובד השם יתברך במסירות נפש, ופועל ישועות בקרב הארץ, שרבים משכימים לפתחו ונושעים אצלו.

החבר השני נתמנה לרב באחת הערים. אמנם היה רב גדול ותלמיד חכם חשוב, אבל לא זכה למדרגות העצומות של חברו, הרבי הקדוש. אותו חבר שנעשה לרב עיר, התפלא מאוד על כך, ורצה להבין פשר דבר, מדוע לא זכה גם הוא להתרומם ולהתעלות כחברו? הרי שניהם למדו יחדיו בשווה אצל אותם מלמדים, לשניהם היו כישרונות דומים, ושניהם התמידו בתורה בשווה - כיצד זה נעשה החבר רבי גדול בעל רוח הקודש ובעל המופת, ואילו הוא לא זכה לכך כלל? כך היה מרבה לחשוב ולתהות בדבר בינו לבין עצמו.

הוא הגה רעיון, כיצד יוכל להתחקות מקרוב אחר הנהגתו של הרבי:

בהיותו עוסק לפרנסתו במסחר יין שרף [בימים ההם היו רבנים רבים צריכים להתעסק גם בסחורה, כשלא היה סיפק ביד בני קהילתם להחזיקם כראוי], יצא בדרכו לעירו של ידידו הרבי הצדיק, בתואנה שצריך הוא לשהות שם כמה ימים לרגל מסחרו. כך עלה בידו לערוך נסיעה אל הרבי, כדי לחסות בצל קודשו, ולהתחקות מקרוב אחר תהלוכותיו בקודש, אולי ימצא את הפתרון לפליאתו המציקה לו זה עידן ועידנים.

בהגיעו פנה הישר לבית הרבי, לראות האם יוכל להתארח מספר ימים שם בביתו נאווה קודש.

הרבי הקדוש שמח מאוד לקראת האורח החשוב, ידיד נעוריו, וקבלו בסבר פנים יפות ובכבוד גדול. הרב האורח פנה אל הצדיק כשבקשתו בפיו: "הרי מכירני הרבי מימי קדם בלומדנו יחד בנעורינו, והנה הגעתי כעת לעיר זו לרגל מסחרי, אשאלה מכם אולי ניתן להתארח כאן בבית ידיד נעורי לכמה ימים?"

הרבי נענה בשמחה למצוות הכנסת אורחים שהזדמנה לידו, והכניסו אל ביתו בשמחה גדולה. ראשית הגיש לפניו סעודה טובה כדי להשביע רעבון ליבו, ולאחר מכן הציע לו את המיטה, כדי שינום את שנתו במנוחה נעימה מעמל הדרך.

בעלותו על ערש יצועו בלילה ההוא, לא עצם את עיניו, אלא עקב

ולתתא, תלויה מאד באיכותם הפנימית, כי אחר כוונת הלב - הן הן הדברים" (ברכות טו:).
בעיקר תלוי הדבר במידת החשק, השמחה והרצון שהאדם פועל ועושה בתורה, במצוות ובעבודת השם יתברך!

אחד מנקיי הדעת שבירושלים עיר הקודש, שעבד את השם יתברך בכל נפשו ובכל מאוודו, היה הרב החסיד המפורסם רבי זלמן בריזל זצ"ל, מזקני וותיקי חסידי פינסק-קרלין.
בכל פעם שהזדמנה לפניו ברכת 'אשר יצר', היה מברכה בשמחה גדולה ובהתלהבות, והיה אומר לסובביו: "זיכני השם יתברך בעושר רב! שכן זכיה גדולה היא לומר לפניו יתברך 'ברכת אשר יצר' והיא חביבה ויקרה אצלי יותר מאשר אילו הרווחתי מיליון דולר!".
כיוצא בדבר, ראוי לכל בר ישראל להתבונן בכל דבר מצוה שנזדמן לפניו, שמצא עתה ממש שלל רב - ובוזה יזכה לעבוד את השם מתוך שמחה פנימית של אמת, כי כל מצוה וכל ברכה תחשבה בעיניו כזכייה גדולה שיש בה הון רב!

לאחר שעלה לארץ הקודש, זקני הגאון הקדוש המקובל רבי גמליאל הכהן רבינוביץ זצ"ל, מלפנים ראש ישיבת קעשנוב, הוא התגורר בעיר הקודש צפת, תבנה ותיכונן.
סיפר יהודי יקר מאנשי ירושלים, שנסע לבקר אצלו בביתו בצפת, ובהגיעו שמח זקני הקדוש מאוד באורח הנכבד שמירושלים קרתא דשופריא, ורצה להגיש לפניו כיבוד כראוי לו, אך להוותו לא מצא כלום בבית, כיון שהדלות והעניות בימים ההם היתה קשה ביותר, ואף פרוסת לחם יבש או מעט מיני תרגימא לא נמצאו בבית כלל.
עמד זקני הקדוש וחשב והתבונן: במה אוכל בכל זאת לכבד את האורח הנעלה? עד שעלה בלבו רעיון מקורי: אף כי הבית ריק מכל, ניתן לכבד את האורח בניגון חדש שיחבר לכבודו... בוודאי יהנה האורח ויתענג על ניגון יפה שנתחבר במיוחד עבורו!
וממחשבה למעשה; הוא הגה ברעיונו שיר בניגון חדש ומיוחד, לחן שהלחין בעצמו על תיבות שיר שחיבר על מצבו באותה השעה, שתוכנו מלמד על שמחת היהודי בעולם הזה, כשהוא זוכה לחסות בצל הביטחון בהנהגת ה' עמו, כשברור בליבו שהכל עושה הקב"ה עמו לטובתו השלמה. על כך גופא עליו להתמלא שמחה, גם בעתות עניות ודלות גשמית, כשהוא פותח את כל ארונות ביתו, ואינו מוצא שם כלום [תיבות השיר על הלחן המיוחד, ידועות לבני המשפחה, ומושרות בפיהם עד היום].
הוסיף לי אותו יהודי, שלאחר אירוח מיוחד זה בבית זקני בצפת, עברו עליו בחייו תקופות קשות מאד. אך בכל פעם שזכר באותו 'שיר הביטחון' שחיבר הצדיק לכבודו, שאב מזה חיזוק עצום להתעודד במידת הביטחון, ולעבור בעוז ותעצומות את כל גלי נחשולי החיים, ולהחזיק איתן בתורה ובעבודה בשמחה תמיד.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות')

והביט כל העת במעשי הרבי - בהיות הדירה קטנה ומצומצמת הוצעה מיטתו סמוך לשלו - וכך בחן מקרוב את כל פרטי הנהגותיו; במשך כל ימי שהותו בעיר היה צמוד אל הצדיק בתפילותיו, בלימודיו ובעבודתו בקודש.

בתום ביקורו, טרם פנה בחזרה לביתו, ניסה לערוך לעצמו סיכום מכל מה שראו עיניו בחצר הקודש שבהנהגותיו של הרבי. והנה לא רק שלא מצא תשובה לשאלתו, אלא התעלומה עוד גדלה יותר בעיניו. הוא ישב וחישב לעצמו: הרי גם אנוכי מתנהג ממש כמו הרבי - הוא עורך תיקון חצות בבכייה על הארץ, וגם אני עושה כן... הרבי לומד אחר התיקון כל הלילה, ואף אני נוהג כן... תפילתי כתפילתו, לימודי כלימודו, ואכילתי כאכילתו... התברר שאף הרבי אינו מלאך, אלא איש ככל האנשים... לא ראיתי כאן שום שינוי והבדל בהנהגה ביני לבינו.

מעתה גדלה קושייתו בכפליים, כאשר ראה עתה מקרוב את הכבוד הגדול וההערצה העצומה שהחסידים רוחשים לרבו, ודבוקים בו כל כך בביטול גמור, ואילו הוא אינו זוכה ברבנותו אף לא בשמינית שבשמינית מהכבוד הזה... הפלא היה עתה, אפוא, גדול ביותר, איך זכה הרבי למדרגות רמות ונשגבות כאלו, ואילו אני נשארתי אדם רגיל, רק רב פשוט... כך היה הרב הופך בדעתו אנה אנה, ולא מצא פתרון לדבר.

לאחר שלא מצא שום פתרון לשאלתו שהציקה לו מאד, החליט בלית ברירה להציג את פליאתו בפני הרבי עצמו! הוא ניגש בפיק ברכיים לפני הרבי, וגילה לפניו את תמיהתו המציקה לו זה זמן רב, אולי יוכל הרבי עצמו לפשוט את קושייתו.

פתח הרבי את פיו בחכמה, ואמר: "אשאלך נא שאלה קטנה, תאמר נא, האם זכור לך מתי היה אצלך היום השמח ביותר בחיך?"
"בוודאי זוכר אני", ענה הרב, "היה זה באחד הימים הטובים של מסחר יין השרף שבבעלותי. בדרך כלל אין רווחי העסק גדולים במיוחד, אך ארע פעם אחת שהוצעה לפני עסקת ענק, מספר גדול של מחסנים רבים המלאים וגדושים בחביות רבות של יין שרף במחיר טוב, שמשום מה החלטתי לרכוש את כולם. לשמחתי הגדולה, יום אחד לאחר ביצוע אותה עסקה, העלה שר האוצר את מחיר יין השרף למחיר גבוהה ומפולפל ביותר. כך התעשרתי בבת אחת בעושר רב, ונהפכתי לעשיר גדול! באותה עת זכיתי לחוש היטב טעמה של שמחה גדולה בלב" - סיים הרב את מענהו.

גחן אליו הרבי ואמר: "עתה נהירים הדברים! תדע נאמנה שכאשר ניגש אני להניח התפילין בכל יום, מתמלא לבי שמחה עצומה ונעלה, הרבה יותר משמחת המזון הגשמי שלך שהרגשת באותו יום... וכן הוא בכל דבר מצוה, תורה ותפילה או גמילות חסדים, שמזכה אותי השם יתברך לעשות בעולמי, הרי מתמלא לבי שמחה עצומה בדבר. יתכן שמבחינת המעשים החיצוניים אין הבדל גדול בינינו, שנינו עושים בערך את אותם המעשים, אבל במבחן איכות פנימיות אלו המעשים, יש הבדל גדול מאד! וממילא גם התוצאות שונות, שכן עיקר תוצאת השפעת מעשי התורה והמצוות שאנו עושים, לעילה

והנה ר' חיים אפרים מפזז ומכרכר בעוז ובגבורה מבוסס בתוך השלג, כפור אדיר בחוץ ועל גופו בד דקיק, כשראשו בשמיים ורגליו מרקדות על כפור הארץ. גויי הארץ הוזעקו מכל עברי המחנה לראות להשתעשע ממחזה משונה יהודי קופץ ורוקד ברוח סערה בעיניים עצומות בתוך השלג

גאב"ד חרדים הרה"צ אשר אנשיל כ"ץ שליט"א בעניין לימוד תורה בשמחה

‘וְשִׂמְחָתָ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ' (דברים כ"ו, י"א)

במדרש תנחומא (פרשת ראה יא) פירש, "ושמחת בכל הטוב - אין טוב אלא תורה שנא' (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזובו".

ה'אור החיים' הק' בביאור פסוק זה מבטא את טיב התורה, בלשונו הזהב: "שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

ומשכך, נגיל ונשיש בזאת התורה!

ששון ושמחה ימצא בה, ורק בה, אל לנו לשמוח בהבלי העולם הזה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם!

שואב המים הקדוש

על חייו הגשמיים ויותר כבר מזמן, עוד טרם גלותו לסיביר, אך את חייו הרוחניים הרגיש שמאבד מיום ליום, אין לו סידור, אין לו חומש, אין לו גמרא, אין לו שום כתבי קודש לרפואה, אפי' אות אחת אין בנמצא בכל המחנה, שומו שמים! מה יהיה?!

רעיון נועז עלה במוחו, יתנדב הוא להיות 'שואב המים', ובדרכו לנהר יסור ויתגנב לכפר הסמוך, לתור ולחפש אולי ימצא בו בית יהודי שמשם תצא תורה, להביא לו ספר להחיות נפשו. דא עקא, אוי לו ואבוי לנפשו אם יתפסוהו בכך או אם יאחר לחזור למחנה. על כן עשה את הדרך במרוצה ובזריזות, כך סיפק בידו למסור נפש להיכנס אל הכפר לחפש בית יהודי. הוא שוטט בכפר אנא ואנה חיפש בית יהודי - ואיננו, הזמן אוזל ובלית ברירה שב עם דליו המלאים בידיים ריקות. ויהי ממחרת, הרעב לדבר ד' לא נרגע ולא נגרע, אדרבה, הוסיף חיילים, ורבי חיים אפרים עושה את דרכו שוב כמעשהו בראשונה, הוא רץ, נכנס לכפר מצדו השני, מחפש בית יהודי ולא מוצא. במפחי נפש חזר למחנה באפיסת הכוחות ללא מבוקשו בידו.

גם ביום השלישי התנדב לשאיבת המים, אך הפעם ברוב שמחה והתרגשות מצא בית שמזוזה בפתחו... בלב מתרונון נוקש הוא על הדלת, בעלת הבית שרחמנותה גברה על פחדה בראות לפניה מוכה רעב לבוש בבגדי אסורים קרועים, דחפה לו במהירות ככר לחם להחיות את נפשו וסגרה את הדלת פן תיתפס חלילה כמסייעת בידי פליטי אסירי המחנה.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, ערכו הנאצים מצודים נרחבים אחרי רבני ומנהיגי ישראל, ביניהם היה ראש ישיבת 'נובהרדוק' בבוטשאטש-פולין, רבי חיים אפרים זאייצ'יק זצ"ל, מגדולי תנועת המוסר בדור האחרון. הגר"א החביא עצמו עם תלמידיו בעליית הגג של בית הכנסת, סגרו ואטמו את חלונותיה בקרשים ועצים ולמדו לאור הנרות, אך, באחד הימים פרצו הנאצים באמצע השיעור לעליית הגג, תפסו את ר' חיים אפרים ושילחוהו לסיביר, להתענות בעבודת פרך בכפייה כשמונה עשרה שעות ביממה, ברעב, בצמא ובמצוק, בחוסר וקור ובחוסר כל. את חיותו אמור היה לשאוב בקושי מחצי כיכר לחם וממים שניתנו במשורה.

העבודה תחת שבט הנוגשים ימ"ש, נחשבה כקלה לעומת עבודת האחראי על שאיבת המים, ש'זכה' לספק מים לעובדי המחנה. שאיבת המים כללה צעידת שלשה מילין הלך ושוב בקור המקפא, בדרכים-לא-דרכים גדושי ביצות, עמוסי יערות, מכוסים בהררי שלגים ומלאים חיילים ומוקשים ושאר מרעין בישין. עובדי הכפייה היה עושים כל טצדקי לבל יפול תפקיד זה בגורלם... לכן, מה גדלה תדהמת כולם כאשר דווקא החלש מביניהם, חיים אפרים, נידב את עצמו מידי יום להיות 'שואב המים' לצעוד שישה מילין, לשאת על כתפיו הכאובות בלאו הכי, דל"י מים כבדים, ולהביאם אל המחנה. מה לו ולצרה הזאת? מה אכן הייתה סיבת 'רצונו הטוב' של רבי חיים אפרים לסבול, תרתי משמע? הסכינת:

להפתעתה פרץ מולה ר' חיים אפרים בבכי מרטיט, "לחם אני צריך? ספר אני צריך, חייב, מוכרח! רחמנות! לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע"...

האשה נבוכה, היא קראה לבעלה שהושיט ידו בברכת 'שלום עליכם', תוך כדי הצטדקות כי אך ורק ספר אחד בביתו, אחת היא לו ותו לא, איך אוכל ליתנו לך, ולהישאר ללא שום כתבי קודש בביתי, הלא 'חייך קודמין'. רבי חיים אפרים לא נכנע, בבכי ובתחנונים סיפר על תלאותיו ועל מסירות נפשו למציאת ספר קדוש כל שהוא, והנה עתה כשספר לעיניו יקבל אכזבה נוספת?! הלא מבלעדי זה חייו אינם חיים. "במטו מינך, נפשי בשאלתי ותורתך בבקשתי, אנה תן לי לפחות רק חלק, או אפי' רק דף אחד מהספר שבאמתחתך, אנה הושיעה נא!".

מי כעמך ישראל. בראותו את מצוקת היהודי המיוסר אשר לפניו, ואת אהבת התורה היוקדת בקרבו בלהבת אש, שנכספה וגם כלתה נפשו לחצרות ה', ריחם עליו והוציא לפניו את אוצרו הטוב - כרך תלמוד בבלי מסכתות נדרים ונזיר הכרוכים יחד, ובגבורה, קרע וחילק את הכרך לשניים, נתן לו את מסכת נזיר והותיר לעצמו את הנדרים, לקול תרועת שמחתו של רבי חיים אפרים אשר המטיר עליו ברכות עד בלי די.

משקיבל אוצר גדול זה לידיו, רץ לנהר, מילא את כדיו, שם על שכמיו ורץ בשמחה בצעדי ריקוד עד לשערי המחנה. מעתה, יש לו בעבור מה לחיות, הן מסכת שלמה עמו.

בלילה ההוא המחנה כולו שכב לישון, לבד מר' חיים אפרים, הוא הוציא את אוצרו יקר הערך - מסכת נזיר מן תלמוד בבלי, והחל ללמוד בו בשקיקה רבה וברציפות עד אור הבוקר. טרם יקיצת חיילי המחנה החביא את הגמרא עמוק היטב לבל ישלטו בו ידי זרים חלילה. כך מעשהו בכל יום, בסופו של יום-עבודת-פרך, ישב כמה שעות ללמוד עם האותיות מחכימות, וביום המחרת שינן את תלמודו בהילוכו הקבוע לשאיבת המים ובשובו בעל-פה.

מאז נעשתה לו מלאכתו בקלות שהרי מעתה שוב איננו שואב מים פשוט, כי אם שואב מבארה של תורה, ייזל מים מדליו זורעו במים רבים. "זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייטני"..." הלימוד נתן לו כוחות אדירים לשרוד את שתיית כוס התערלה ר"ל.

ויהי באשמורת בוקר אחד בתוך המחנה, והנה ר' חיים אפרים מפזז ומכרכר בעוז ובגבורה מבוסס בתוך השלג. כפור אדיר בחוץ ועל גופו בד דקיק, כשראשו בשמיים ורגליו מרקדות על כפור הארץ. גוי הארץ הוזעקו מכל עברי המחנה לראות ולהשתעשע ממחזה משונה הבריות, יהודי קופץ ורוקד ברוח סערה בעיניים עצומות, כבמשוגה ללא דעת בתוך השלג, כנראה שמרוב צרות התקיים בו 'והיית משוגע', הגויים שחקו על משבריה, ובכדי לענות נפש הוסיפו כהנה וכהנה קולות ומחיאיות כפיים עוד ועוד, ורבי חיים אפרים לעומתם ממשיך ביתר שאת ועוז, בכלות הנפש...

היה זה יום שמחת תורה, כשגמרתו מוחבאת היטב תחת חולצתו ערך הוא אז 'הקפות' משלו. קיים באותה שעה בהידור את דברי האוה"ח הקדוש 'היו משתגעין ומתלהטין אחריה'..." "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי", "לעולם לא אשכח פיקודיך"..." ששים ושמחים לעשות

רצונך.

אהא, כמה שמחה, כמה חיבה, כמה אהבה לתורה זועקים ממעשה רב זה, אהבת תורה בתענוגים, אשר אם ייתן איש את כל הון ביתו באהבה זו - בוז יבוזו לו.

אכן, אין שמחה כשמחת התורה! (אברבנאל דברים לג, רמ"א בתורת העולה ח"א פ"ו, רבינו בחיי בשולחן של ארבע שער א', פיוט 'אין אדיר כה'), ומוסיף הרמ"א (בשו"ת סימן ה' עיי"ש לשונו) מי שלא טעם שמחת התורה לא טעם שמחה מימיו, ע"כ. כי התורה כוללת כל הטובות ושמחות שבעולם. שישו ושימחו בשמחת תורה כי היא לנו עוז ואורה.

אחרי שחרורו והצלתו, הוסיף רבי חיים אפרים זצ"ל בהרבצת תורה והפצת תנועת המוסר ביתר שאת וביתר עוז. להלן קטע מתוך הקדמת ספרו 'גניזת חיים' אחד מתוך כ"ג ספרי קודש שזכה לחבר במכמני התורה. וז"ל: "ידי אשר כרתו עצי יער במדבריות נעזבות ושוממות, חצבו בורות בטיט היוון בארץ חושך, צייה וצלמוות, מי מילל ומי פילל שאלו הידיים הנוקשות והמצומרות, תהינה עוד מסוגלות לכתוב ולרשום חסדי ה' ונפלאותיו כי לא תמנו כי לא כלו רחמינו", ע"כ.

[זכה להסתופף אצל רבותיו ב'נובהרדוק', וגם בנוסף בצלו של מרן החפץ חיים ורבי ירוחם ז"ע. להלן מקצת מנוסח מצבתו בהר הזיתים בירושלים: מלפנים ר"מ ומנהל ישיבת בית יוסף נובהרדוק בוטשאטש פולין וכו' עבר עמק הבכא וישיתו מעיין אמונה ומקור חיים, הפיץ ענן אורו בכ"ג חיבורים תורת חכם מים חיים", נתבקש לישיבה של מעלה ביום ט' אדר ב' ה' תשמ"ט, תנצב"ה].

מסופר על הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא, ששמע דבר תורה מרבו היהודי הקדוש, ומרוב שמחה התלהב ופרץ בריקוד נסער לעיני כל הקהל. וכן מסופר על אחד מגדולי הדור האחרון שמצאוהו רוקד באחד מן הימים ברחובה של ירושלים, כשנשאל לשמחה מה זו עושה, ענה: "איך לא אגיל ואשמח כשתורצה לי עכשיו קושיא עצומה בדברי הרמב"ם? לא יכולתי לעצור את שמחתי והיא פרצה מאליה חוצה!".

ממושגי צדיקים כאלו אשר בשמחתם הביעו את תשוקתם, נשכיל להשתוקק שהלוואי כך עלינו, על בנינו ועל דורותינו, וממעשיהם נלמד להגביר התמדתנו בתורה ולהגדיל שמחתנו בתורה. ובוודאי בימים אלו שהזמן גרמא, שבהם עלה משה למרום לקבל לוחות שניות, נרבה בה בלימוד התורה בשמחה רבה. זו השעה והעת לצאת בריקוד ובטענצייל מתוך לימוד התורה.

ובפרט שלימוד התורה הוא המועיל שבתשובה, שבהם אנו עוסקים עתה בפרוס ימי הרת עולם עלינו, וכדברי רבא (ר"ה י'). על בני עלי שאמר עליהם שמואל שעוונם לא יכופר 'בזבח ובמנחה', אך ללמדנו בא 'בזבח ומנחה' לא יתכפר אבל מתכפר בתורה. וכן אחז"ל (תנחומא ויחי אות י') 'שע"י התורה חטאיכם כשלג ילבינו. הרי שבימי התשובה יבוא התורה המועיל לתשובה ויכפר בעדינו.

פיקודי ה' ישרים משמחי לב ...

ואליבא דאמת, חובת הלימוד בשמחה, גמרא מפורשת היא, שאמרו (שבת ל:): אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה ואמר רב יהודה וכן

וכפי שאתם מתארים לעצמכם, מה שקרה למשרתים קרה לאדונם, מיד כאשר פתח השר את הדלת וראה את פני רבי אברהם עטורים בתפילין, נפל עליו פחד איום וגם הוא החל רועד בכל גופו, ויננס החוצה כל עוד נפשו בו...

מדוע ביקש נשיא האוניברסיטה בשווייץ לצלם את הרב מבריסק?

הרב ישראל ליוש

"וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וַיֵּרָאוּ מִפְּנֵי" (דברים כ"ח, י')

ממנו, שמא לא נתקיים בי הכתוב 'כי שם ה' נקרא עליך'."

הימים ימי מלחמת צרפת עם רוסיה, חיילי נפוליון הצרפתי וחיילי אלכסנדר, קיסר רוסיה, מתכתשים זה עם זה, והגאון רבי אברהם אחי הגר"א מוילנא זי"ע יושב בבית אחד ועוסק בתורה כאוות נפשו. בדיוק באותה עת עבר שם גדוד רוסי. ראש הגדוד סר אל אותו בית כדי ללון שם. בעל הבית קיבלו בכבוד והפנה אותו לחדר הסמוך לחדר בו ישב רבי אברהם, וכיון שרק מחיצת נסרים דקה הבדילה בין החדרים, הזהיר בעל הבית את משרתי השר לבל יפריעו לאיש שבחדר הסמוך, כי איש אלוקים קדוש הוא. אחר שהבטיחו לו כי כך יהיה, נתן להם יי"ש ולחם לבן ונפרדו לשלום.

רבי אברהם הגה בתורה כל הלילה, ובבוקר נעמד לתפילת שחרית. באותה עת קם השר ממשכבו, וביקש מאחד משריו שילך לחדר הסמוך ויבקש מהאדם המתאכסן שם שינמיך את קולו, כי לא היתה לו מנוחה כל הלילה מדיבוריו ללא הפסקה. המשרת אמר לשר את ששמע מבעל הבית כי איש קדוש הוא, ובכל אופן ביקש ממנו השר כי ילך ויאמר לו את הדברים בכבוד...

ויהי כאשר נכנס המשרת אל חדרו של רבי אברהם, ומצאו כשהוא עטור בטלית ותפילין, נפלה עליו אימה ופחד, רעדה אחזה בכל גופו ולא יכול היה לפתוח את פיו ובהתאמצות גדולה סיבב את פניו לאחור ויצא מהחדר.

כאשר סיפר זאת לאדונו השר, זלזל ואמר: "איש פתי ושוטה אתה!... אמרו לך שהוא איש קדוש, לכן אתה מדמה פחד ומורא...", ומיד

במדרש 'אלה אזכרה' העוסק ב'עשרה הרוגי מלכות', מובא תיאור מצמרר על הריגתו של ר' ישמעאל בן אלישע. ההגמון ציווה בעצת בתו להפשיט את עור פניו בעודנו חי, וכיון שהגיע הפושט למקום תפילין, התחיל ר' ישמעאל לצעוק ולבכות בבכי גדול. אמר לו ההגמון: "מפני מה לא בכית עד עתה ורק עכשיו אתה בוכה?", אמר להם ר' ישמעאל: "על נשמת איני בוכה אלא על מקום שבו נתון שם עליון של תפילין אני בוכה!...".

תשובתו של ר' ישמעאל להגמון טעונה ביאור: הרי ההגמון שאל אותו על כאבי גופו מחמת הפשטת העור האכזרית, והוא עונה לו שאינו בוכה על נשמתו, מה עניין הנשמה לייסורי הגוף הנוראיים הללו?

כמו"כ, יש לברר: מדוע הגוף שעליו מונח שם עליון של תפילין, כואב לו יותר משאר חלקי הגוף? מדוע על חלק זה שבגוף, כבר אין את הטענה "על נשמת איני בוכה"...

הגאון רבי יצחק פנחס גולדווסר שליט"א, מבאר את דברי המדרש באופן נפלא, עפ"י דברי רבי אליעזר הגדול על הפסוק "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" - אלו תפילין שבראש, מסתבר - אומר הרב גולדווסר - שהתפילין כחפץ, כאשר הן מונחות בארון או ע"ג תיבה, ודאי אינן מטילות מורא על עמי הארץ, אלא רק כאשר היהודי מתעטר בהן ומקיים מצווה בהנחתן, רק אז ייראו מהן עמי הארץ.

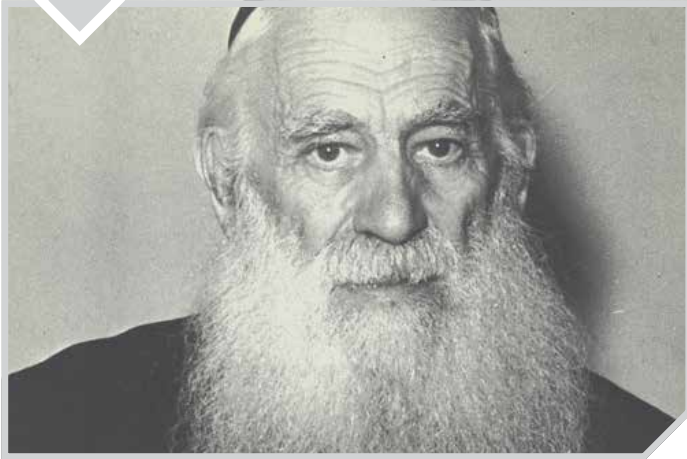
אם כן, המדרש מובן, ההגמון סבר שצעקותיו של ר' ישמעאל הן על ייסורי גופו, ועל כן תמה מה ההבדל בין כל הגוף לראש, מקום התפילין, אך האמת שזעקותיו של ר' ישמעאל בן אלישע כלל לא היו מחמת ייסורי גופו, לא כאשר הפשיט את עור כל הגוף ולא כאשר הפשיט את עור מקום התפילין, צעקותיו היו צעקות רוחניות, והסיבה שזעק רק כאשר הגיע למקום תפילין, מכיוון שהוא קיווה שמקום הנחת התפילין ספג די קדושה, עד כדי שגם המקום עצמו ירתיע את עמי הארץ והם ייראו ממנו, וכאשר ראה שהפושט מגיע למקום התפילין והוא ממשיך לפשוט את העור כאילו לא אירע דבר, זעק: "על נשמת איני חושש שמא אינה זכה וטהורה, יודע אני כי שמרתי על טהרתה וזכותה, חושש אני על גופי, על מקום התפילין שלא התקדש דיו, כי אם הפושט הגוי אינו נרתע

אנו לא מוחלים ולא סולחים לרב מפוניבוז! מדוע הוא לא איים עלינו באקדח?? טענו בתוקף שני הגבירים הגדולים לר' יעקב גלינסקי...

הפרוש הנפלא על "עשר תעשר" שהתגלה לכמה אנשים בחלום הלילה

הרב בנימין בירנצוויג

"וְשִׂמַחְתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ... כִּי תִכְלֶה לְעֵשֶׂר אֶת כָּל מַעֲשֵׂי תְבוּאָתְךָ..." (דברים כ"ו, י"א-י"ב)

כתוב במדרש: "ושמחת בכל הטוב" - אין טוב אלא תורה, לפיכך משה מזהיר להם לישראל - "עשר תעשר". והוא מדרש פליאה, מה ענין זה אצל זה? ויש לבאר שהנה אדם בא להפריש ממעשרותיו, והדבר יקשה עליו שהרי ממונו של האדם חביב עליו ביותר, הוא עבד ועמל עליו וממנו כל הטוב אשר יש לו בעולם! עד כדי כך שהוצמדה לו הבטחה 'עשר בשביל שתתעשר' והקב"ה אומר בזאת בחנוני! כדי להקל מעליו קושי זה.

לנו עושרו של השר היהודי הוא גנוב מקופת המלוכה, ומשם עושה הוא את כל החיל והממון הרב.

המלך שאהב את השר היהודי על חכמתו ואמונתו, לא הטח בתחילה אוזן למלשינים, אבל כדברם אליו יום יום החליט המלך לחקור את הענין, והזמין אליו את השר היהודי ושאלו: כמה שוה הוננו? השר היהודי אמר למלך סכום שהיה כעשרה אחוזים ממה שהכל אמדו אותו, דבר זה חרה עד מאד למלך שהוא משקר בפניו, והאמין שאכן השר היהודי עשה עושרו על חשבון קופת המלוכה. ציוה המלך להחרים את כל רכושו למלכות ע"פ רשימה, ואז ראה המלך בבירור ששיקר לו ויצו לאסרו ולהעמידו לדין.

וטרם שדנו אותו שלח המלך והביאו אותו לפניו ושאל אותו איך כיחש לפניו ואמר שהונו עולה לכך וכך ובאמת הוא עולה פי כמה וכמה!! אמר לו השר למלך: דע לך אדוני המלך, שהייתי רגיל לרשום בפנקס את הצדקה וחסד שהייתי עושה בממוני, וכאשר שאל אותי המלך לכמה עולה רכושי, אמרתי את הסכום הזה הרשום אצלי, כי זה הוא הרכוש האמיתי הגנוז למעלה לנצח, ואין כח לשום אדם לקחת אותו ממני, אבל שאר הרכוש שבידי ורשותי שבאמת עולה הוא פי עשרה ממה שאמרתי וכפי הידוע לכולם, זה אינו רכושי האמיתי, כי מי יודע מה יקרה לו, הלוא אדוני המלך רואה מה קרה לרכושי המדומה, שבין לילה היה ובין לילה אבד! המלך החליט לקחתו לי והוא אבד לי, הלזה יקרא ממון ורכוש שלי?! שלח המלך אחרי פנקס הצדקה של השר, ובראותו כי צדקו דבריו, החזיר לו רכושו והשיבו על כנו.

ובאה התורה ואומרת: דע לך! "ושמחת בכל הטוב אשר נתן ה' אלוהיך לך" - הטוב האמיתי אינו אלא תורה! רק לימוד התורה הוא טוב שנשאר לאדם והוא שלו באמת כי הוא שכר נצחי לעולם הבא! אבל שאר כל הממון שיש לאדם לא שלו הוא! אף שעבד ועמל עליו ביגיע כפים, הרי יכול בין לילה לאבדו ולא ישאר לו ממנו מאומה, וגם אם ישתמש בו הרי הוא מתכלה ואיננו, הלזה אפשר לקרות ממון שלי?!

לכן, כיון שאין טוב אלא תורה, לכך משה הזהיר להם לישראל "עשר תעשר" כי כשאדם מפריש מממונו מעשר, הרי זה יקשה עליו מאד, ורק אם באמת הוא יודע כי הממון הגשמי שבידו אינו באמת שלו שהרי אין לו שום נצחיות והוא אבד וכלה כלא היה, והטוב האמיתי הוא רק טוב שנשאר לאדם לנצח ואין לו כליה ואבדון, זה שייך רק בתורה הקדושה שהיא הטוב האמיתי שנשאר לאדם תמיד שלו לנצח! אז שייך לצוותו "עשר תעשר".

חיוב המעשרות ניתן לאדם גם כדי שישירש בלבנו, מהו הטוב האמיתי שיש לו לאדם בעולם "כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו" לא נשאר לו מאומה מכל ממונו אלא ממה שפעל ברוחניות הנשארת לנצח וטובים פירותיה גם בעולם הזה.

בספר אזנים לתורה, מביא מעשה בשר יהודי שיהן בבית מלכות במדינתו, שר זה היה מוכשר מאד והצליח מאד בעסקיו והיה נדיב ובעל חסד גדול ופיזר הרבה מעושרו לעזור לאחרים.

עושרו והצלחתו הגדולה הביאו לכך ששרי המלך האחרים קנאו בו ובעושרו והחליטו להעליל עליו עלילה אצל המלך על מנת להפילו. וכך הו שהם תפרו סיפור ועלילה ובאו אל המלך ואמרו לו כי נודע

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היה מספר, שבשנות מלחמת העולם

המשך בעמוד 31

לאחר שעה ארוכה של שיחה, במהלכה התוודע היהודי לעולם היהדות הפורה, לפתע התרגש האיש כל כך עד שנמס בפני טוב לבו של הרב רודנער. על אתר הוציא מכיסו פנקס המחאות ועט מוזהב, וכתב שיק תרומה בסכום אדיר - 6,000,000 דולר! להקמת מגדלור יהודי בדאלאס

מי האיש שאינו יודע שבנה מגדלור ב-6 מיליון דולר?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

מיליוני דולרים ברגע...

דאלאס, טקסס, ארצות הברית. כל מי שעובר במרכז העיר, אינו יכול להתעלם מהבניין הגדול והמרשים הניצב ממש בטבורה של העיר, וכולו משדר גאון יהודי. זהו מגדלור רוחני רב עוצמה, השולח זרועות יהדות לכל רחבי דאלאס בפרט וטקסס בכלל. אין ספק כי רבבות יהודים גילו את אביהם שבשמים בין כתלי בניין זה, רבים שבו אל אביהם שבשמים ממש כאן, גילו את יהדותם מחדש ואימצוה אל ליבם.

מאחורי הבניין הזה עומד סיפור יוצא דופן, שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: כשהוסמך הרה"ג רבי משה רודנער שליט"א לרבנות, החליט לרתום את כישוריו ויכולותיו להפצת יהדות בארץ שוממה מיהדות. הוא בחר בדאלאס דווקא, היא נראתה לו מדבר שממה יהודי, צחיח מכל לחלוחית אידישקייט... הוא הגיע לדאלאס, שכר דירה קטנה, וניסה לעשות פעילויות שונות בחברה היהודית במקום, להתחיל לספק ליהודי המקום שירותי דת באופן מסודר ולהקים עבורם קהילה. המזל לא האיר לו פנים, על כל צעד ושעל נתקל בקשיים בירוקרטיים וכלכליים, ולמעשה - לא היו לו כל משאבים לבצע את שאיפותיו. בצר לו ישב בביתו הצנוע, ניסה לעשות כל אשר לאל ידו, אולם כבר החל להרים ידיים.

לפתע, ביום מן הימים, בשעת ערב מוקדמת, נוקש אדם בגיל העמידה על דלת ביתו. הלה מזדהה כיהודי בן המקום, ומבקש לשמוע על משמעות היותו יהודי, לקבל מידע על היהדות, לשמוע קצת על מורשתו. עד כאן הדבר אינו מפתיע, נקישות כאלה היה דבר שבשגרה בביתו של רבי משה, הן כל מי שרצה לדעת משהו על יהדות - בא בדיוק לשם!

מה שכן מפתיע, מרגש, מסעיר ממש, הוא ההמשך:

לאחר שעה ארוכה של שיחה, במהלכה התוודע היהודי לעולם היהדות הפורה בעוז ובגאון בכל רחבי תבל, שמע על מסורת אבותיו ועל היהדות ועד כמה היא מחייבת ומחזקת, לפתע התרגש האיש כל כך עד שנמס בפני טוב לבו של הרב רודנער. על אתר הוציא מכיסו פנקס המחאות ועט מוזהב, וכתב שיק תרומה בסכום אדיר - 6,000,000 דולר! - כן, ששה מיליון דולרים בתרומה אחת, להקמת מגדלור יהודי בדאלאס!

הרב רודנער התרגש עד אין קץ מהתרומה המפתיעה, הוא חש כי משמים מסייעים לו להגשים את שאיפותיו, והחל בתוכנית מעשית להקמת המרכז היהודי בדאלאס. תוך כדי עבודות התכנון, התברר כי התורם נפטר באופן פתאומי, שבועות ספורים בלבד לאחר שהעניק את תרומת הענק. כנראה בכך השלים את תפקידו בעולם. אולם הרב רודנער, בהספדו בהלוויה, הוסיף וסיפר את מה ששמע מהתורם זמן קצר לאחר התרומה.

ובכן, מה שהביא אותו לתת תרומת ענק שכזו, היה ביקורו בכותל המערבי, זמן מה קודם לכן. הוא הגיע במטוסו הפרטי לישראל, נסע אל הכותל המערבי בשעת לילה מאוחרת, ומה שתפס אותו יותר מכל - היה מראהו של יהודי אחד, שעמד והתפלל בדבקות ובכוונה, עיניו זולגות דמעות, ומפניו קורנת אצילות טהורה...

דקות ארוכות עמד אותו יהודי מדאלאס והתבונן באיש המתפלל בכותל, ולבו התרונון. כמה הוא מחכה לפגוש יהודים כאלה, אנשים של צורה, שלא מכורים לדולר ולדומיו, מקושרים לאווירה רוחנית נעלית. הוא חש כי הוא רוצה ללכת אחר האיש הזה, אולי אפילו לדבוק בו. אלא שהשעה הפכה מאוחרת, הוא היה צריך לצאת, אולם בשובו לדאלאס ביקש לברר אם גם בעירו יש אנשים מסוג זה, ומישהו הפנה אותו לביתו של הרב רודנער...

וזהו. את השאר אתם כבר מכירים, הוא ישב עמו, התרשם, נתן את תרומת הענק, ומגדלור של יהדות הוקם בזכותו, מגדלור שהפיץ יהדות בארץ שממה מיהדות, וכבר השיב אלפים מישראל לאביהם

שבשמים. כל זה בזכותו!

רגע, בזכות מי? בזכות מי?!

בזכות התורם, בוודאי! אולם התורם לא עשה זאת מעצמו. הוא עשה זאת בזכות השיחה עם הרב רודנער! אז זה בזכות הרב רודנער? - אין ספק שהוא שותף רב זכויות, בעל מניית יסוד. אבל רגע, מה גרם לאותו יהודי לבוא אליו?! איך נקלע לבייתו? מדוע הגיע אליו לשיחה?!

ובכן, מסתבר, שכל תרומת הענק הזאת היא בכלל בזכות יהודי עלום שם, לא מוכר עד היום הזה, שפשוט עמד והתפלל בכותל מקירות לבו, בכוונה ובדבקות. הלה התפלל כנראה על עצמו או על ילדיו, על צערן שלו או על גלות השכינה, אין לדעת. אולם בתפילתו המרוממת, באצילות הנסוכה על פניו ותנועותיו, במעשיו שעוררו התרגשות בקרב האורח מדאלס - הוא הוא שהניע את התהליך שהוביל לקמת מגדלור יהודי שרבבות חוזרים בו בתשובה שלימה!

והלה? לא רק שאנו לא יודעים מי הוא, גם הוא בעצמו לא מודע לכל מה שחולל, לכל מה שהתגלגל בזכות מעשיו ותפילתו. לעולם לא יידע אלו מניית יסוד יש לו במרכז יהודי אדיר, מרכז המאיר את חייה היהדות בסביבה כולה. רק לאחר פטירתו, בעלותו השמימה, יגלה כי יש לו זכויות אדירות בהשבת נפשות רבות לצור מחצבתו!

סיפור זה מאיר וקורא: 'זיכוי הרבים' לא מיועד רק לאנשים רבי כח ועוצמה, יכולת כלכלית או ביטחון עצמי. כל אחד ואחד מאיתנו, נער צוקן, צעיר כמבוגר, איש העמל לפרנסתו כיושב באוהלה של תורה, ילד בחיידר כמו בן ישיבה - כל אחד מאיתנו יכול להיות 'מזכה הרבים', אם רק יבין עד כמה אנשים בוחנים את תנועותיו, למדים

המשך מעמוד 7 | הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל

האם אפשר לתאר במילים את שמחתו של הזוכה המאושר שהתבשר שזכה בפרס הגדול?

אני זוכר שנסעתי פעם עם נהג מונית בבני ברק, וראיתי עליו שהוא שרוי בשמחה גדולה, בהתרגשות מיוחדת, ראו עליו שעובר עליו, עפע'ס, משהו מיוחד.

רציתי לשאול אותו אם יש לו איזושהי שמחה במשפחה, אך בטרם הספקתי לשאול, הוא כבר פתח את הפה מעצמו והתחיל לספר: "הסעתי אתמול את זה שזכה בפיס. הוא ביקש ממני שאקח אותו לבית מפעל הפיס בתל אביב. בתחילה לא האמנתי לו, אך לאט לאט אני מתחיל לקלוט שהסיפור נכון... כבוד הרב! מה אומר ומה אדבר" - הוא אומר לי בהתרגשות - "הוא ירד מהמונית בבית מפעל הפיס ואמר לי להמתין לו, וכעבור כמה דקות הוא חוזר למונית ומראה לי ש'ק על סך ארבעה עשר מיליון... היתה עליו חותמת גדולה של מפעל הפיס...".

רבתי! לא היה שייך לעצור אותו... הוא דיבר בכזאת התרגשות... היה אפשר לשמוע את קצב פעימות הלב שלו... העיניים שלו נצצו... וכל זה למה? כי הוא הסיע אתמול את מי שזכה! ואם כן בקל

ממעשיו, מחקים את אורח חייו, ובכוחו להובילם לפעול אחרת!

עצה משפטית כדאית!

הסוגיא בה כלנו עוסקים בימים אלה, הדאגה המרכזית המטרידה אותנו, היא מה עושים למעשה כדי לזכות ביום הדין, כדי להתברך בשנה טובה. בוודאי, כלנו חוזרים בתשובה, מרבים בתפילה ומוסיפים בצדקה, ועדיין הלב חרד, מי יודע מה יגזר עלינו ביום שהספרים פתוחים והגורל נקבע... עד כמה יום הדין הוא גורלי? - הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה אומר, שעם כל הכבוד לזכויות אותן נאסוף ועליהן נעמול, עדיין כולן יחד לא מזכות אותנו אפילו בכוס מים...

אז מה כן? איך אפשר בכל זאת לצאת מיום הדין עם שנה טובה? מה יכול להציל אותנו ביום הגורלי הקובע את חיינו? המש"ך רבי ישראל סלנטר ואמר, כמובא בספר 'מתיקות אלול':

'הדרך היחידה להינצל, היא להיות אדם שאחרים זקוקים לו. כי אם אתה אדם לעצמך - אתה נידון לפי מצבך ומעמדך. אולם אם אתה אדם שאנשים אחרים זקוקים לו, נעזרים בשירותיו, צריכים את עזרתו - הרי גם בשמים מתחשבים בכל הזקוקים לך, ומעניקים לך כדי שתוכל להמשיך להעניק לאחרים...'

זו הרבה יותר מעצה, זה כלי חזק. להגיע ליום הדין במעמד שאחרים זקוקים לנו, לעמוד למשפט כשברור שבעולם יש מי שנעזר בנו, שצריך אותנו. היחס השמימי כלפינו ישתנה לטובה ולברכה, ויעניק לנו שנת שפע, טובה וברכה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

וחומר ומה נהג מונית זה שלא זכה בכסף - כל כך שמח ומתרגש, זה שזכה במיליונים - על אחת כמה וכמה?

אומר האר"י הקדוש: כך צריכה להראות שמחה של מצווה! כשאנו זוכים לקיים מצוה, שומה עלינו להרגיש כאילו זכינו בזכיה הגדולה של הפיס, כאילו יש לנו את כל הטוב שבעולם! הנחנו היום תפילין - הרווחנו מיליונים! ברכנו בכת המזון - הרווחנו מיליונים! למדנו תורה - הרווחנו מיליונים!

ובאמת האר"י"ל העיד על עצמו שכל המעלות אליהן הגיע, וכל ההשגות שאותן השיג - היו בזכות שמח הרבה בשמחה של מצווה!
מורי ורבותי!

בכל תפילה, בכל ברכה, עלינו להרגיש שאנו מדברים עם המלך. כך נוכל לומר כל מילה בנחת, בשמחה! כל מצווה שמקיימים עלינו להרגיש שעושים אותה לכבוד השם יתברך! כך נוכל לעשות אותה בחשק, בהתלהבות ובשמחה!
הרי לפנינו, מוראדיגע הכנה לקראת יום הדין.

[מתוך 'דורש טוב' אלול - ראש השנה]

טובה קמ"ל הכתוב, שהדרך לעבוד את ה' אלוֹקֵיךְ בשמחה ובטוב ללב, הוא, 'מרוּב כל' - שעבודת ה' תהא חשובה אצלו יותר מכל תענוגי עלמא, יותר מכל הגשמיות שבעולם, ותהיה הגשמיות בזויה ומבוזה בעיניו, אז יזכה לעבדו את ה' בשמחה.

הגמרא (נדרים מט:): מספרת על אותה מטרוניתא, שראתה את רבי יהודה שפניו קורנות, חשבה אותו לשיכור שותה יין, אמרה לו: איך ייתכן ששיכור נעשה דיין ויפסוק הלכה? ענה לה רבי יהודה "לא משותי יין אנא, ומתורתי פני מאירות וכדכתיב (קהלת ח א) 'חכמת אדם תאיר פניו'. ושיכורת ולא מיין גפנים כי אם מינה של תורה".

שמעו נא מוריי ורבותיי, בכדי לשמוח בשמחת התורה אין צורך להמתין עד חג שמיני עצרת - שמחת תורה, ניתן עכשיו ממש לפתוח גמרא לקום ולרקוד ולשמוח עמה. ואדרבה, שמחה זו דהשתא היא ההכנה לשמחת התורה דלעלם, והוא ההכנה דרבה לימים הנוראים הבאים לקראתנו לשלום.

(קטעים משיחת גאב"ד חרדים)

לדבר הלכה. ולאפוקי אתי, דלולא השמחה אי אפשי לבוא לדבר הלכה. וכן מצינו בזוהר (אחרי נו.) "וגילו ברעדה" - ברעדה למה? אלא שאסור לאדם לשמוח עם דברי העולם הזה, אבל עם דברי תורה ומצוות התורה צריך לשמוח. ומוסיף הזוהר, לאחר שימעט בתענוגי העוה"ז ימצא האדם שלימודו בתורה ועשיית המצוות יהיו לו בשמחה, ע"כ.

והרי לן, בדברי הזוהר, ה'מתכון' וה'מרשם' ללימוד מתוך שמחה, והוא, ע"י שימעט עצמו מתענוגי הגשמיות, דהא בהא תליא מילתא דבלאו הכי 'בוא חמרא ובטש לשרגא' - תבוא החומריות ותכבה ל'נר ה' נשמת אדם', וכדברי המשנה באבות (ו ד) כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה וכו', אם אתה עושה כן אשריך. זוהי התשובה להבן השואל, הא כיצד? איך מגיעים וזוכים לדרגה הזאת של 'עבדו את ה' בשמחה? ע"י מיעוט התענוגים יזכה להשגת השמחה וכדברי הזוהר. ועצה טובה זו מצינו גם בפרשתן דכתיב (כח מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוֹקֵיךְ בשמחה ובטוב לבב מרוּב כל' ופירוש הרה"ק רבי ישראל דוב מוולעדניק ז"ע (דברי ישראל פרשתן): שעצה

הספור הבא ימחיש את דברי המדרש, וניווכח שאמנם כאשר הצדיקים מעוטרים בתפילין, יראה תיפול על פני עמי הארץ הצופים בהם, אך גם פניהם הקדושות עצמן, אף בלא תפילין, יקרנו הוד של קדושה וטהרה, ופעמים שאף גויים יבחינו בכך...

היה זה כאשר מרן הבריסקער רב זצ"ל נסע לשוויץ לצורך רפואת מחלת האסטמה בה לקה, הוא היה מטייל בהרים ושואף לריאותיו אוויר צח וצלול.

בנו שליווה אותו מספר, שמידי יום באותה שעה בדיוק, עמד גוי בקרן זוית והביט בפני הרב שעה ארוכה, עד שנעלם מעיניו, והעובדה הזו חזרה על עצמה יום אחר יום...

יום אחד ניגש הגוי הזה אל בנו של הרב וביקש ממנו רשות לצלם את הרב, "מי אתה?", שאל אותו בנו של הרב, "אני נשיא האוניברסיטה הסמוכה" - השיב.

"ובשביל מה אתה זקוק לתמונה של הרב?" - שאל אותו הבן, "הבנאדם הזה יש על פניו 'געטלכקייט' - 'אלוקות', ומאוד הייתי רוצה שיהיה בביתי תמונה מפניו הקדושות..."

"כמובן שלא הסכמתי" - סיפר הבן להגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל - "וכי אני צריך שתמונה של אבא תהיה אצל הגוי הזה?!"... אך אנו למדנו מזה מהו "בעבור שתהיה יראתו על פניכם", ו"כי שם ה' נקרא עליך", גם גוי... נשיא אוניברסיטה... עוזב את עיסוקיו מידי יום כדי לחזות בפני מלאך אלוֹקֵים צבקות שיראת אלוֹקֵים נסוכה על פניו.

קרא למשרת אחר וציווה אותו שיאזור אומץ ולא ייבהל מהאיש ההוא, כי ככל האדם הוא, "אל תשעה לדמיונות חברך, לך ובקש מהאיש שינמיך את קולו עד שנעזוב את המקום..."

אך כפי שקרה לראשון קרה לשני, רק ראה את רבי אברהם מעוטר בטלית ותפילין, נתקף בפחד נורא, ובקושי רב הצליח להיזיז את אבריו ולשוב אל חדר השר.

הישנות המקרה לא השפיעה על השר, להיפך, הוא התרגז על משרתיו ואמר להם: "טפשים ופתיים אתם, עד כמה גדול כח הדמיון להטיל אימה בלא כל סיבה?... אגש אני אל האיש ההוא..."

וכפי שאתם מתארים לעצמכם, מה שקרה למשרתים קרה לאדונם, מייד כאשר פתח השר את הדלת וראה את פני רבי אברהם עטורים בתפילין, נפל עליו פחד איום וגם הוא החל רועד בכל גופו, ויננס החוצה כל עוד נפשו בו...

בחיל וברעדה נגש השר אל בעל הבית וסיפר לו את כל אשר ארע לו ולמשרתיו, כאשר ראו את פני איש האלוֹקֵים, כהגדרתו, וביקש ממנו כי ישאל אותו מדוע הוא עשה להם ככה?

"לא עשיתי להם כלום" - אמר לו רבי אברהם - "אלא כאשר הם באו אלי, הייתי עטור בתפילין, והלא ידוע שכאשר הם מונחים על ראש זך וטהור, אימה נופלת על עמי הארץ, כדכתיב 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך'".

במדרש תנאים איתא: "דבר אחר, אין יראה אלא תורה, שנאמר: 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', ואומר: 'ובעבור תהיה יראתו על פניכם'".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

לומר 'תכלה שנה וקללותיה', הלוא השם יתברך העניק לנו שנה כה נפלאה, מוקפת בטובה!"...

עיקר מה שרואים במעשה הזה, זה שהכרת הטוב מתחילה בעצם פשוט בהתבוננות. לא להתלונן כל הזמן על מה שאין, אלא לשים לב לדברים הטובים, שוב ושוב ושוב.

ואין זה משנה רק לעצם המצווה, אלא קשור בקשר ישיר לימים בהם אנו עומדים. כי אם נושא זה חשוב למאד במהלך כל השנה, לפני ימי הדין חשיבותו כפולה ומכופלת. שכן כבר כתב המגיד מדובנא זצ"ל כי "אין דבר הממהר נתינה מאיתו יתברך כמו הודאה", ואם חפצים אנו לזכות בשנה טובה ומתוקה, מוטב שנדע ונפנים גודל חשיבות עניין ההודאה והכרת הטוב.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

נמי שהלשון קשה לי... הכל טוב, הכל מבורך!... הרי עברה עלינו שנה כל כך טובה ומלאה בחסדים"...

העשיר היה בהלם, ולאחר השמחה ניגש לבעל הברית ושאלו: "כיצד יתכן שאני, שחי בטובו של עולם, רואה שחורות, ואילו אתה שחי בעוני ודחוקות, פִּיךְ מלא שבח, הודאה ושמחה!?"

אמר לו בעל הברית: "אומר לך: לפני שנה לקראת הימים הנוראים קיבלנו על עצמינו אני ואשתי קבלה טובה: לכתוב בכל יום במחברת מיוחדת שני חסדים שהקדוש ברוך הוא עשה עימנו באותו יום, ואכן כך עשינו יום יום חוק ולא יעבור. אמש לקראת סוף השנה, הוצאתי את המחברת, והתחלתי לקרוא שורה אחרי שורה, ולפני נגלו שבע מאות ושלושים חסדים הכתובים בה בצפיפות בזה אחר זה. אילו היית מעיין במחברת הזאת, גם אתה לא היית מבין מה שייך

פרוש נפלא על הדרך לתת מעשרות בשמחה כפי שהתגלה בחלום לכמה אנשים, מספר הרב מרדכי גנוט שליט"א בעל לוח דבר בעיתו [בספר משנת הפרשה]:

בליל שבת פרשת לך לך שנת תשס"ד, חלמתי כי אני נכנס להיכל אחד, וראוה שיושבים שם שלשה גדולי עולם שהיארציית שלם חל בסמיכות זה לזה, הלא המה מרן החזו"א, מרן ר' אסיר זלמן מלצר, ומרן הרב מטשיבין זצ"ל, ובקשו ממני שאגיד דבר חידוש...

מרוב תדהמה ניסתי להזכר באיזו קושיא של רעק"א וכדו', אבל הם בקשו ממני שאגיד דבר חידוש משלי, בקשתח מהקב"ה שיעזור לי, ובאותו רגע נצנץ במוחי פשט נפלא במאמרם ז"ל במסכת תענית (ט, א) "עשר תעשר" - עשר בשביל שתתעשר. ומיד אמרתי להם פרוש, שיש לומר 'בשביל' הוא מלשון 'שביל ודרך' כלומר שצריך לתת את המעשר בשמחה והנאה באותה דרך ושביל שעושה פעולות המביאות לו את העושר. שמעו הגאונים זצ"ל את הפרוש ומאד נהנהו. והתעוררתי והנה חלום....

עבר שבוע ויום אחד וביום ראשון פרשת חיי שרה נזדמן לי להיות אצל הג"ר אפריים פישל שטיין שליט"א בעמ"ס אוצר אפרים, ובקשתי ממנו שיראני מאוצרותיו במה שאסף וליקט על הפסוק 'עשר תעשר'.

והנה מצאתי מבין עשרות הפרושים שלקט, פרוש מספר פרדס שאול לרב מוירשוב זצ"ל שזכה להסתופף בצל הגה"ק השפת אמת זצ"ל שפירש ממש את אותו פרוש שאמרתי בחלום, ומסיים שם בסוגריים בזה הלשון 'ונתגלה לי בחלום הלילה'.

השניה, בימי שהותו בסיביר, נפגש שם עם שני אנשים שבעבר היו מהגבירים הכי גדולים בליטא. בתוך שיחתו עמהם אמרו לו, שיש להם טענות גדולות ועצומות על הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, עד שאינם מוחלים לו!!

התפלא ר' יעקב על הדברים, ומיד המשיכו בסיפורם: מעשה שהיה כך היה, פעם אחת הגיע הרב אליהם לבקש כסף עבור ישיבתו והם נתנו לו, והרב הודה להם מאד וגם שיבח אותם והגם שלא נתנו לו הרבה, לשנה הבאה הגיע אליהם הרב עוד פעם לבקש כסף ובלשון רכה ונעימה, אבל הם סירבו לתת לו ואמרו לו 'וכי הכסף צומח על האילנות?! הלא עבדנו קשה עבורו! ומאז הרב לא ביקש מהם יותר. אמרו גבירים אלו לרב גלינסקי שליט"א, הרי הפוניבז' רב היה צריך לתבוע ממנו ולהכריח אותנו לתת כסף לישיבתו אפילו עם 'אקדח' ומדוע הוא דיבר להם בנועם וברכות וגם הודה להם על תרומתם הפעוטה.

והמשיכו הסבירו את דבריהם, שהרי כשבאו הרוסיים הקומוניסטים והשתלטו על עירם הרי לקחו הרשעים הללו את רכושם מהם עד שלא נשאר להם כלום, ועכשיו הם חסרי כל, ולו היו נותנים לרב מפוניבז' מכספם לצדקה, אז היה נשאר מכל עשרם עכ"פ זכות הצדקה, ועכשיו שלא הכריח אותם הרב לתת יותר ממונם לצדקה לא נשאר להם כלום מכל עמלם משך השנים, ולפיכך יש להם טענות גדולות על הפוניבז' רב על שלא תבע מהם יותר!

זו ההסתכלות שבאה התורה ללמדנו, כי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו כבודו" הממון הגשמי שאוסף לו כאן האדם בעולם, אם לא ישתמש בו לרוחניות, לא ישאר לו כלום ואפילו הוא לא נחשב לשלול, כי ביום היה ובין יום אבד! הרכוש היחיד האמיתי של האדם זה תורה ומצוות, כי הם שלו לעולם ואף אחד לא יכול לקחתם ממנו. מעתה יקל על האדם לעשר ממונו הגשמי בידעו כי הוא לא שלו והכל שלו ומשלו יתברך.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

- ◆ האם מותר להשתמש ביום טוב בהתקן בטיחות לכיריים?
- ◆ אם מותר להקציף ביצים ביום טוב?
- ◆ באיזה אופן ניתן להגעיל כלי על מנת להופכו מבשרי לחלבי?

לשימוש, אסור, אף כשלא מדובר ביצירת כלי חדש; ויש להחמיר כדעה זו.

• מי שידע על הצורך בעשיית מלאכה לצורך מכשירי אוכל נפש בערב יום טוב, ושכח לעשותה בערב יום טוב, אינו רשאי לעשותה ביום טוב.

• בשנים קדמוניות, היו הכיריים והתנורים עשויים מחרס ומטיט, וכאשר הוסקו בפעם הראשונה, ובעודם חמים נשטפו במים צוננים, היה הדבר מחזקם מעט, ובכך כביכול הושלמה במידה מסוימת מלאכת עשייתם; ומסיבה זו, אסור היה לעשות פעולה זו ביום טוב.

• השחזת סכין, אינה נחשבת כמלאכת 'אוכל נפש', אלא כמכשירי אוכל נפש, משום שבדרך כלל היא נעשית בפעם אחת למשך תקופה ארוכה, וממילא לא ניתן להגדירה כחלק מתהליך הכנת האוכל.

• לגבי הלכות שונות, נאמר הביטוי: 'הלכה ואין מורים כן', ופירושו, שאין להורות הלכה זו למעשה לרבים, או לנהוג בפניהם בפועל בהתאם להלכה זו. ויש שכתבו שאין להורות הלכה זו אף ליחיד.

מהלכות הכשרת כלים ביום טוב

• חימום מים לצורך הגעלת כלים, אסור ביום טוב, משום שזו מלאכה לצורך 'מכשירי אוכל נפש', שמותרת ביום טוב רק כשלא היה ניתן לעשותה בערב יום טוב.

• 'ליבון קל', מותר ביום טוב לצורך 'אוכל נפש', בתנאי שמשתמשים בכלי לצורך הבישול או האפיה בעודו לוהט מהליבון; אבל 'ליבון חמור', אסור ביום טוב אף באופן זה.

• מעיקר הדין, מותר להגעיל כלי חלבי על מנת להופכו לבשרי, וכן להיפך; אך נהגו איסור בדבר. ואם ההגעלה נעשתה למטרה אחרת, מותר בהזדמנות זו להופכו מחלבי לבשרי, ולהיפך.

מהלכות הבישול והאפייה ביום טוב

• האופה מאפה לצורך יום טוב, רשאי לאפות כמות גדולה של מאפים, למרות שאין בהם צורך ליום טוב, אם מילוי התנור במאפים גורם לאפייה טובה יותר של המאפה המיועד ליום טוב.

• התקן בטיחות לכיריים, הסוגר את צינור הגז במקרה שהאש כבתה, ומופעל עם הדלקת האש, אשר פועל באמצעות ייצור זרם חשמל, והפעלת 'אלקטרו-מגנט' - יש בהפעלתו חשש לאיסורי 'בונה', 'מכה בפטיש', ו'מוליד', אם מדאורייתא, ואם מדרבנן. כמה מפוסקי זמננו נקטו כי יש להימנע מהפעלתו ביום טוב; ויש שהתירו זאת.

• מותר להקציף ביצה ביום טוב (במקצף ידני), הגם שבכך היא הופכת מנוזל למוצק, ואין בכך איסור 'מוליד' ו'נולד', כיון שבפעולה הנעשית כחלק מההכנה לאכילה, אין איסור מוליד ונולד.

• הוצאת שמן מבזיך של נר דולק, נחשבת כפעולה של 'כיבוי', האסורה בשבת וביום טוב. ונחלקו הפוסקים אם מותר לעשות פעולה זו כדי להשתמש בשמן למאכל.

• לדעת רוב הראשונים, איסור הלישה בשבת מדאורייתא, הוא רק בשלב הגיבול, אבל מדרבנן אסור לערב את הנוזל אף ללא גיבול. ויש אומרים שהאיסור מן התורה הוא בעשיית כל אחד משני השלבים - עירוב הנוזל, או הגיבול. ונהגו להחמיר כדעה זו. מחלוקת זו, היא בנוגע לתערובת 'בר גיבול', ואילו בנוגע לתערובת שאינה 'בר גיבול', הדין שונה.

מהלכות 'מכשירי אוכל נפש'

• יצירת כלי, אסורה ביום טוב מדרבנן אף לצורך 'מכשירי אוכל נפש'. ויש אומרים, שגם תיקון כלי באופן שיהיה ראוי